

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA

Class No.

Or

1

Book No.

891.451

N. L. M.

M 268m

MOIPC—81—36 134/80—14-9-81—50,000.

NATIONAL LIBRARY

This book was taken from the Library on the date last stamped. A late fee of 1 anna or 6 nP. will be charged for each day the book is kept beyond a month.

N. L. 44.

MGIPC-83-22 LNL/50-15.4-80-20,000.

MAHENDRA

by

Chintamani Mahanty.

ମହେନ୍ଦ୍ର !

ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ମହାନ୍ତି

ବରଦେବ ।

ପ୍ରଥମ ସ୍କନ୍ଦ ।

PRINTED BY V. KAR.

THE UTKAL SAHITYA PRESS,
CUTTACK.

1918

ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୨୫ %

04
891.451
M268mm

ନିବେଦନ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ସ୍ବର୍ଗର ପୁରୀ-ପ୍ରାନ୍ତର ମହେନ୍ଦ୍ର ପର୍ବତ
 ଇନ୍ଦ୍ରା ସ୍ବର୍ଗରୁ ପୋଷଣ କରୁଥିଲା । ମାତ୍ର ସୁଦୃଢ଼
 ପଦ୍ମରୁ ମୋର ସେ ଇନ୍ଦ୍ରାପତଳ ତୋର ଆସନ ଥିଲା ।
 ପ୍ରାଚୀନକାଳରୁ ଏ ଶେଷ ଦେହପ୍ରାଣ ମଞ୍ଜୁଶାକ୍ତିର
 ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଶ୍ରୀନିବାସ ସୁକମଳ ସୁବେଦନ ମହୋଦୟଙ୍କ
 ସ୍ବର୍ଗପ୍ରାପ୍ତି କରାଇଥିଲା । ସୁଦୃଢ଼ ମହୋଦୟ ବିଶେଷ
 ସକାରୁତୁଳ୍ୟ ପ୍ରତାପପୁର ମୋର ପ୍ରାଣ କରୁଥିଲେ
 ସ୍ବର୍ଗ ମଞ୍ଜୁଶା ଯାଇ ସୁନ-ପତ୍ରର ପ୍ରଦାନ କଲା । ମୋ
 ଇନ୍ଦ୍ରା ପାଶରୁ ଶେଷ ପ୍ରତି ସୁଦୃଢ଼ ମହୋଦୟ ଶେଷ
 ପଦର ପଦାର୍ଥର ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ, ତାହା ଦେବର
 ତାଙ୍କ କୁଳର ପୁରୁଷରୁ ମୁକ୍ତିଦେଇ ଉପସ୍ଥାପନ । ତହିଁ
 ପଦର ମୋର ମହେନ୍ଦ୍ର ଯାହାର ସୁଦୃଢ଼ କରୁଥିଲେ
 ଗଲା । ଦୁର୍ଗାବେଦ ନିୟମ, ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶିକ୍ଷାପଦେ ଶୁଭକାର
 ଅବସର, ଏହା ବିବେଚନା କରି ସୁଦୃଢ଼ ମହୋଦୟ ମୋ
 ପଦରେ ପଦାର୍ଥର, ତାହାର, ପାଦର, ବାହ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି
 ୧୦ ତଳେ ଶେଷ ପଠାଇଥିଲେ । ମହେନ୍ଦ୍ରପୁରୀରେ
 ଶୁଭ ସ୍ବର୍ଗ ପ୍ରଦାନ ଶେଷରୁ ଶେଷ ଅଛି । ସୁଦୃଢ଼
 ମହୋଦୟ ମହେନ୍ଦ୍ର, ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀ ଏ ତାହା

ଦେଖିଲେ ମୁଁ ମୁଁଦେହ ଯେ ଏକ ପ୍ରସନ୍ନ ପ୍ରକୃତି
 ଶୁଭ ବସନରେ ବୁଡ଼ା ହାତରେ ବେଳେ । ଶାନ୍ତ
 ଅନ୍ତରାଳ ଶୁଭ ବସନରେ ମହେନ୍ଦ୍ର ମହାବଳୀ
 ଦର୍ଶନ ମୋ ଶୁଭରେ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା ଏକ ମୋ
 ଶାନ୍ତର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣ ଅବାଧ୍ୟା ଅପୂର୍ବ ବସ୍ତୁ
 ଶାନ୍ତଶାନ୍ତ । ଏହି ମହୋତ୍ସବର ସଦୃଶ ରୂପ
 ମହୋତ୍ସବର ଚରଣରେ ପୁଁ ଚରଣୀ ।

ମହାତ୍ମା ଅବସ୍ଥାନ ବାବଦେ ସ୍ଥାନୀୟ ସେତେଶ୍ରୀ
 ପୁରୀର ଦେବ ପ୍ରସନ୍ନ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଶାନ୍ତର
 ଏକ ସଦୃଶ ପ୍ରାଣ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି
 ମୋ ମୁଖ ଶେଷେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।
 ଗୋଟିଏ ଅନୁରୋଧ ନ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୋର ଅନୁର
 ଅବସ୍ଥାର ଚିନ୍ତା ସେମାନେ ବାବଦରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁ
 ଥିଲେ । ଶେଷରେ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋ ସଙ୍ଗରେ
 ମହେନ୍ଦ୍ରକୁ ଶାନ୍ତ ମୋତେ ଅନେକ ବ୍ରହ୍ମା ସ୍ଥାନ
 ଦେଖାଇଥିଲେ । ସେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚରଣରେ ପୁଁ
 ଚରଣୀ ।

ଦିନ । }
 ମାତା ୧୯୮୮

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତି ।

ମତହସ୍ତ ।

ପ୍ରଥମ ସର୍ଗ ।

ସୁଦୃଢ଼, ଭଲ ଫଳ ଖଜୁରୀକୁ ଗୋଡ଼େ
ଭାଗ୍ୟ ପଡ଼ିବ, ଯାହା ମହା ଗୋରୁ-ଗର୍ଭେ
କରୁଥିଲା ପ୍ରକୃତ ଏକେ କଳାଧର
ଗ୍ରାଣ୍ଡର ଅନ୍ତରରେ କରୁନା ବଳବେ,
ନିଶ୍ଚଳେ ନିଶ୍ଚଳେ ସେହି ନିଶ୍ଚଳେ
ମହେନ୍ଦ୍ର-ବଞ୍ଚିତ-ନିଶ୍ଚଳ ମହେନ୍ଦ୍ର, ପ୍ରକୃତେ
ଦେଖାଇ ଦେଖାଇ, ସୁଖ-ସୁଖ-ପ୍ରକୃତ ।
ବହୁ କରୁ ବହୁ ବୋଲି ଆଶା-ହିତବାରେ
କରୁଥିଲା କୁମ୍ଭ ପଦେ ପ୍ରକୃତ ସମ୍ଭବେ,
ମାତ୍ର କୁମ୍ଭେ ପ୍ରକୃତ ବେଳ, ଏକାନ୍ତ ବସବ
ମୋର ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରତି, କାବୋଷ କୁମ୍ଭର,
ସ୍ବଚ୍ଛଦ ସଲିଳଦଶା ମାରିବା ମାତ୍ରବେ

ତେବେ ତ ଗରବ ତାର ଗ୍ରାସିଲା ପୁରୀ ?
 ଯଥାବାଚେ ଏ ଶାବଦେ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରସାଦ
 ଦେଖାଇଲ ଅତି ଅତ୍ୟା ସାମ୍ରାଜ୍ୟ-ମନ୍ଦିର ।
 ତ ଦୁର୍ବେ ପୁରୀ ପାଦ ପଦପ୍ରାଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ,
 ଅସିଷ୍ଟ ହେ ଅନନ୍ତ, ତଳେ, ଅନନ୍ତ-
 ସେନ ସେ ଅନନ୍ତେ ତୁମ୍ଭେ ପୁରୀଦ୍ରବ୍ୟରୂପେ ।

ପ୍ରଥମେ ମହେନ୍ଦ୍ର ନିଶି, ଅନନ୍ତର ଲବ
 ପୁଣ୍ୟ ଦେବପଦେ ତତ ଅଶ୍ରୁତ ଲୁହାଇ,
 ଅସିଷ୍ଟ ଦର୍ଶନ ଅଶେ, ମାତ୍ର ଅସି ନାହିଁ
 ବର୍ଣ୍ଣନ ମାନସେ—ତବ ମହାତ୍ମ୍ୟ ମହାନ,
 କାର୍ଯ୍ୟ ତୁମ୍ଭବାଚ୍ଛା-ସ୍ବପ୍ନ ବୋଲି ପ୍ରସବଣରେ ।
 ଶେଷେ ଶେ ମହାତ୍ମ୍ୟ ବରଦ୍ର-ବରଦ
 ବାଜିବସ, ବାଜିବସ-ବାଜିବସ-ସମ୍ରାଜ୍ୟ
 ସମ୍ରାଜ୍ୟ-ସାମ୍ରାଜ୍ୟ-ସାମ୍ରାଜ୍ୟ-ସମ୍ରାଜ୍ୟ,
 (ଅମର ରବିନା ଯାଏ ଲିଖିତ ଅମ୍ବରେ,
 ବରଦ୍ର-ବରଦ୍ର-ବରଦ୍ର-ବରଦ୍ର-ବରଦ୍ର)
 ତେବେ ତୁ ମହେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ମୋ ଶୋଭାବା,
 ବାହିଁ ସେ ଅନନ୍ତ-ସିନ୍ଧୁ, ବାହିଁ ସୁ ମୋହର ?
 ବାହିଁ ସେ ପ୍ରଭାତ, ବାହିଁ ସୁ ଅନନ୍ତର,

ଦାଉଁ ମୁଁ ଅସାର ଦେବୁ ବହୁତ-କଣିକା ।
 କଥାପି ତହୁଣ ପଡ଼ ଏଣୁ କେଣୁ ବନ୍ଧୁ
 ଅମଳୀ ଛାଇପ ଭଲ; ତୋ ଶୋଭା-ମନ୍ଦିର—
 ଜଣାଇଲେ, ଦେଲେବେଁ ତା ଅର୍ପଣେ ଲକ୍ଷା,
 ଶୁଣିବେ ଦୋଷଦେ—ବାଦ୍ୟରସ-ସୁଧାପାୟୀ,
 ମଧୁର ରସାଳ ପଳାଇବା ସୁଦୟା
 ଭୁଞ୍ଜେ ସୁଖା ସୁଦୟା ଅସୁଦୟାକୁ,
 ଦେବଳ ତ ରସେ ଅଛି ସୁରସ ସୁମନେ,
 ଅପ୍ରାଣେ ତ କୁହୁବେ—ବୁଦ୍ଧବେଦନ,
 ନୁହେଁ ଖାଇ ଧୂପ ପାପ ତଳେ ଲୁଚିବା
 ଦେବପୁରା ଉପାଦାନ, ଅତି ସୁଦୟା
 ବୁଝି ଦୁଃଖୀର ସୁଖା ଲଭେ ସେ ଶୌଭାଗ୍ୟ ।

ଅହୋ ତ ବରଷି ଗିରି, ବୁଢ଼ ବୁଢ଼ବାଳୁ,
 ବୁଢ଼ିଲେ ଜଣେ କୁଏ ଲକ୍ଷେ ଅବସ୍ଥ,
 ସୁଦ ପରେ ସୁଦ ସୁଖି ସୁଦ ଚିତ୍ରପଦ,
 ସୁଦେ ସୁଦେ ସୁଦା ଦୋଇ ପାବନ ସୁଦାରେ
 ଆଇନ ଅଢ଼ାରେ ମିଶି, ମିଶାଇ ଗଳମ
 ପଦକୁ ମଳମାୟା ମହାଦାୟୀକୁ ।
 ଦେବେ ତାକୁ ପ୍ରଭାତର ଏ ଅମରାଣେନୀ

ମହେନ୍ଦ୍ର ।

ଜନକର ଯନ୍ତ୍ରି ଶ୍ରୀତି ପ୍ରହର ମାତରେ
 ଗମୟନ୍ତୁ, ସୁମୟୀର ପରବ ମୁକ୍ତିରେ,
 କେ କେବଳ ତାହା, ସେହି କାଳ ଭଲ ଅଳ ।
 ଶୁଭା ସିନା ସୁଜନର ପ୍ରଭାକୁ ପ୍ରଦୟ ।
 ସମ୍ଭବେ ଅଳଙ୍କାରେ (୧) ଯଥା ପ୍ରଭାବ,
 କଥା କରେ ଦାୟବୁଦ୍ଧି (୨) — ପ୍ରଣବମଣ୍ଡଳ ।
 ଦେଖିପାଇ ଦୂରୁ ଯାକୁ ନୀଳନୟା କୋଳେ
 ସ୍ବପ୍ନ ବଳପ୍ରାୟ, ଏବେ ସେ ଶିଖିଲ ଯଥା
 କୁହଇ-ତମଳାକ୍ଷର ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମହୁଡ଼,
 ଅଧରୁ, ଗୌରବର ଯୋଗୀ ପ୍ରଭାବ,—
 ଅର୍ଥ ଦେବ ମନୋର ମଧୁର-ମୟରେ ।
 ଶରଣ ଅଧ୍ୟାୟ ଗିର ବସ ଲଳିତାସେ ।
 କଥା ଏ କରୁନୁଦ୍ୟାଣୀ ଅସଦ୍ ଭଗ୍ନାତ
 କରଇ ଲଳିତାବର, ମଣିମୁକ୍ତାବରୀ
 ଜାମୟ ଦୟାବୁଦ୍ଧି ଅଥବା ଏ ଶୈଳ
 ସାରସ୍ବତ ପାଠନୀୟ, କଥା ପ୍ରଭାବ
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରବତମ ରାଧାସନାୟ ।
 ତରୁଣୀ ତୁ ମହେନ୍ଦ୍ର, ଘୋଷିଲେ ଉପମା ।

(୧) ମହେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଦାୟନରେ ଶୈଳ ।

(୨) ମହେନ୍ଦ୍ରର ସଦାକାଳ ଜଗତରୀ ଶୈଳ ।

ଦୟାଳୁ ସେ ଭୀଷଣର ଅଳଙ୍କାର ହୋଇ,
 ଲୁଗା-ମଢ଼ାବାନ୍ଧର ଶ୍ରୀବା ଏ ଭୃତଜ,
 ତୁମ୍ଭ ସେ ଶ୍ରୀକାୟା ଦେ—ସରଳସୁନ୍ଦର ।
 ଦୂରୁ ତା ଅଭିଷେକ ଛାଡ଼ି ଅବା ପଥ
 ଧରୁତ ଦେଇଲି ତୁମ୍ଭେ ବିଦ୍ୟାବ୍ରତେ,
 ଦେଲା ଗୋଡ଼ା ପଶେଇ ଅଭିଷେକଦେବ,
 ଭୁଣ ଦେଲା ମହାତରୁ, ଘେଷା ଦେଲା ନାଶ,
 ବିଷାକ୍ତି ବାମନ ତୁମ୍ଭ ଧରୁଲେ ସତଲେ
 ସ୍ବାଧୀନତା ନିଜ ତୁମ୍ଭ ଦୁହୃତଅସ୍ତ୍ରାୟ ।
 ଅଭିଷେକ ସୁନ୍ଦର-ବନ୍ଧୁ ତୁମ୍ଭ ସେ ମଦେହ,
 ଦୋଷି ମୁଣ୍ଡେ ଦୋଷି ଛନ୍ଦେ ଗାଈ ସେ ସଙ୍ଗୀତ,
 ତାର ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ କ୍ରମେ ଧରୁ ଅସି ଦେବ
 ନାଶ ଦେଇ ଦୂରେ ସଦା ନନ୍ଦନ ଅସୁତେ,
 ଦେବ ଦୁର୍ଜିତ ସେହି ଦର୍ଶି ତମବନ୍ଧୁ ବାଣୀ,
 ନ ଦେଲେ ଦେବ ଗିରିନର ଛୋଟା ଲୁଗେ ଚରଣ,
 ତୋ ପଥ ସହସ୍ର ଶାନ୍ତି ଅର୍ପଣ ଶୈର୍ଷାକ୍ତି;
 ନିଜେ ଶତ ଗୀତ, ନିଜେ ଗାୟ, ନିଜେ ସୁଖ
 ଦେବ ନିଜେ ଚର୍ଚ୍ଚି ସୁଦେ, ନିଜେ ସମନ ।
 ସରତ, ଶରଦ, ଶ୍ରାବଣ, ତୁମ୍ଭ ଏକାକୀରେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ, ରୁ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ, ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଶମରା
 ତୋର, ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଶୁଣି ପଞ୍ଚମ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ,
 ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣି
 ମାନବେ—ମୁଦ୍ରାବିଧି ଯେ ଶୁଣିବି
 ମାନବ, ପଦମାନ ଶୁଣିବି,
 ଶୁଣିବି ଏ ଶୁଣି ବାଦନର ତୋ ଶୁଣିବି
 ଅନଳିନୀବି, ଦେଖି ଶୁଣିବି ରୁ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ।
 ତୋ ମନୁଷ୍ୟ—ପଦମାନ ଶୁଣିବି,
 ଶୁଣିବି—ମାନବ ରୁ ଶୁଣିବି
 ନ ଶୁଣି ଅଶ୍ରୁ ଶୁଣି ଶୁଣି ମନେ ଶୁଣି ।
 ମନୁଷ୍ୟ ଶୁଣି ଶୁଣି, ମନୁଷ୍ୟ ତୋର
 ଦେଖି ଶୁଣି ଶୁଣି, ଶୁଣି ଶୁଣି
 ଶୁଣିବି ଦେଖି ଶୁଣି, ଶୁଣିବି ଶୁଣିବି,
 ଶୁଣିବି ଶୁଣି ତୋର ଶୁଣି ବାଦନ ଶୁଣି,
 ଶୁଣିବି ଶୁଣି ମନୁଷ୍ୟ ଶୁଣିବି ଏ ମନୁଷ୍ୟ
 ନ ଶୁଣି ମନୁଷ୍ୟ ଶୁଣିବି—ମନୁଷ୍ୟ
 ଶୁଣି ଶୁଣିବି, ମନୁଷ୍ୟ ଶୁଣିବି ଶୁଣି ।
 ଅନଳିନୀ ରୁ ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣିବି,
 ଶୁଣିବି ଶୁଣିବି, ଶୁଣିବି ଏ ଶୁଣିବି
 ଦେଖିବି, ଶୁଣିବି ଶୁଣିବି ଶୁଣିବି,

ସେହୁ ଅଶ୍ରୁଧାରା ଦେଲେ କରଇ ଶୀତୁପେ
 ପ୍ରକାଶିତ—ସ୍ଵର୍ଗ ସୁଭା, ମହେନ୍ଦ୍ରକଳସ୍ । (୧)
 କଠୋର ତୁ ସତ୍ୟ, ଯେଣୁ ପାଶାଣ ଶରୀର,
 ମାତ୍ର ସେହୁ କଠୋରତା ଅନୁସନ୍ଧେ ନିଶ୍ଚୟ
 ଅନନ୍ତ ଚରୁଣାଧାର ଅନ୍ତ ଲୁପ୍ତାନ୍ତର ;
 ଲାଗିବେନି ଅବରଣ ଦେଲେହେଁ କଠିନ
 ଅନୁର ଦୋଷଇ ସ୍ଥିର ସରସ ମଧୁର ।
 ଧରୁ ମନସେସ୍ ମୂର୍ତ୍ତି, ଦୃଷ୍ଟି ପାଦ ମାତ୍ରେ
 ହର ନେତ୍ର ଅନ୍ତର-ପଞ୍ଚକ ଚକ୍ର
 ହୃଦୟୁଁ ହୃଦୟ ସତ୍ତ୍ୱ, ହର ନିଶ୍ଚୟ ଶାନ୍ତ ।
 ନିକାଶ ଅନୁର ସତ୍ତ୍ୱ ଅମ୍ବୁ ସମ୍ବେଦନୁ ।
 ନିଶ୍ଚୟ, କରୁ କୋର ସୁ, ତରଳ ଚଠିକ,
 ଗୋଟିଏ ଅଶ୍ରୁରେ କୋର ସୁସ୍ଥ ତୋଟି ତୋଟି
 ପ୍ରସ୍ତୁତ—ସୁଖମୟୀ, ଗୋରୁଚରଣ,
 ଦେବନା-ନୋପଦ-ଗୀତ ହର ସେ ହୃଦୟୁଁ
 ନୈରାଶ୍ୟର ତା ତା ଧ୍ୱଜ ବୃଦ୍ଧ, ଅଶ୍ରୁ ହର
 ଅଭୟ ଅବଶ ସ୍ତବ୍ଧ ଚରଣ ଶୀତଳେ
 ଚରଣ ଶୀତଳ, ନବ ବଳ, ନବ ଅଶ୍ରୁ,

ସ୍ଵର୍ଗସୁଭା ଏବଂ ମହେନ୍ଦ୍ରକଳସ୍ । ମହେନ୍ଦ୍ର ମହେନ୍ଦ୍ର ମହେନ୍ଦ୍ର ମହେନ୍ଦ୍ର ।

ମନ୍ତବ୍ୟ ।

ଅଗ୍ରତ କାଷ୍ଠସ୍ତୁ ଯୁଗେ—ମହାମାନ୍ବିତ,
ତସ୍ୟ କଏ ପଞ୍ଚୁର୍ଗୀତ ସେ ଅମୟ ସ୍ମୃତ ।
ଦେଖାଅ ସିନ୍ଧୁଣୀ ଏବେ ହେ କବ୍ୟାସୁକ,
ଜେଇବ ତୋ କୋଳେ, ପିରୁତୋଳେ ପିଣ୍ଡସ୍ଥାୟୀ,
ତୋ ସନ୍ତାନମଣି ସତ, ସୁଦୃଢ଼ ନାସନା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ସର୍ଗ ।

ଧନ୍ୟ ସାରା (୧), ତୋ ଚକ୍ରବ୍ୟା, ଶୋଭା-ଅଭିମୁଖୀ
 କୁନ୍ଦଗର୍ଭ, ମହେନ୍ଦ୍ରର ପାଦମୂଳେ ବସି,
 ଦେବପାଦ ମୂଳେ ଯଥା କୁସୁମବିଭାସ,
 ଲଭିବୁ ତୁ ଗର୍ଭପତ୍ନୀ ଶୈଳିନୀ-କୁର୍ଭବ ।
 ପଥର-ମାଳସା କୁଣ୍ଡ, ପଞ୍ଚବେଦିନୀ,
 ନନ୍ଦେଇ, -ଦୈତ୍ୟ-ଆଦି-ରାମନାଥପଦେ,
 ସେତେ ତୋତେ ଗିରିନାଥୁ ବଡ଼ ଆଶି ସଦା
 ଗିରି-ପୁଷ୍ପ-ବିଶଳିତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ-ପ୍ରସାସ,
 ଗିରିସୁତେ ଲବ୍ଧିତ ତୁ, ତର ପ୍ରସନ୍ନାସୀ,
 ଶୁଭ୍ରଲ ଗାନ୍ଧି ଚ୍ୟ ଯଥା ଚନ୍ଦ୍ରବିମଳୀରେ ।
 ନାହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲତା-ପାଶେ ଯାହୁ ଦେବ ପାଦ,
 ପୁଷ୍ପ-ପାଶେ ନେତ୍ରବିନ୍ଦୁ, ହୃଦୟ ପଦର,
 ଦୋଳ ଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ରନେ କୁ ଅନ୍ତର-ଅନ୍ତର,
 ତଥା ମୃଦେ ଶୁଭିକାର ଅମୃତ ପ୍ରଭେଷ ।

(୧) ଶାନ୍ତନୁପୁତ୍ର । ଏହି ଶାନ୍ତନୁପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖି ମାତା ସତ୍ୟବତୀ ବୋଲିଲେ ।
 ଏହାକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦନସୁ ଅମୃତବଦନ । ଶାନ୍ତ ହୃଦୟବଦନ ।

ନିଶ୍ଚୟ, ନୂଆରୁ ପଦ୍ମେ କୁମ୍ଭର,
 କୁମ୍ଭ ଦେବ, ପଥେ ଗାଡ଼ା, ପ୍ରକାଶ ପଦ୍ମ ।
 ଦୈବତ ପଥରେ ତଳ ଗିରି ଶବ୍ଦେବ
 ଶବ୍ଦେବ ଦେବତାରେ (୧) ଶବ୍ଦେବ ଦେବତା,
 ସେ ପଥ ଦେବତା ହେଲେ ଦେବତା ଦେବତା
 ନିଶ୍ଚୟ ଶବ୍ଦେବ ଦେବତା ଦେବତା ।
 ନିଶ୍ଚୟଦେବ ପଥେ ଅନନ୍ତା ପଦ୍ମେ
 ଦେବତା ଦେବତା ଦେବତା, ପଥରେ ପଥ
 ପ୍ରକାଶର ପଦ୍ମପଦ୍ମ ମନ୍ତ୍ର, ମନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର,
 ଶବ୍ଦେବ ଦେବତା ଦେବତା ଦେବତା
 ଅନନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ରା ପଦ୍ମେ ପଦ୍ମ,
 ଅନନ୍ତା ଦେବତା ମନ୍ତ୍ର ଦେବତା ଦେବତା,
 ଦେବତା ଦେବତା ଦେବତା ପ୍ରକାଶଦେବତା ।
 ନିଶ୍ଚୟ ସେ ପଥ ପଥ ଅନନ୍ତ ଦେବତା,
 ଦେବତା ସେ ଦେବତା ପଦ୍ମେ ଦେବତା,
 ଦେବତା ଦେବତା ପଥ, ପଥ ଦେବତା, (୨)

(୧) ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦେବ ଦେବତା । ଏହାର ଦେବତା ପ୍ରକାର ଦେବତା
 ଦେବତା ଦେବତା ଦେବତା । ଏହାର ଦେବତା ଦେବତା ଦେବତା ଦେବତା ।

(୨) ମନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ରା ପଦ୍ମପଦ୍ମାୟାଃ ପ୍ରକାଶ ଦେବତା ପଦ୍ମ ଦେବତା
 ପ୍ରକାଶ ଦେବତା ପଦ୍ମପଦ୍ମାୟାଃ ପ୍ରକାଶ ଦେବତା ପଦ୍ମ ଦେବତା, ଏହି ଦେବତା ଦେବତା,

ଅଶିଷିତ ସୁପତନ ଏ ପ୍ରଭାତ ଦେଖି
 ଓ ଦେବ ଚକ୍ରର ଦେଖି ପ୍ରସନ୍ନ ସୁପତନ,
 ଅଶିଷିତ ଦୁଇଶୁର ଏକତ୍ର ଚକ୍ରନା
 ସୁଶିଷିତ ଚକ୍ରନାକୁ ବଳେ ବହୁସୁଖେ,
 ବଳପ୍ରାପ୍ତି ଶିଳା ବଳ ପ୍ରଭାତ ପୌରବ
 ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରଭାତ, ଦେଖି ପଛେ ଅନାବୃତ ।
 ଲୁହ ଅନୁଦୟ ଦେବେ ଉଦ୍ୟାନ ସୁଧା,
 ଦେବନ ■ ଉଦ୍ୟାନ ଚର୍ଚ୍ଚଣ ଅନୁଦୟ
 ଦେଖି ନାହିଁ ପ୍ରଭାତ, ଅଥା ଅନୁଦୟ ।
 ■ ଉଦ୍ୟାନ, ଦେଖି ଶୁଖେ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରଭାତ,
 ପ୍ରଥମ ଅନା ଦେଖି ବିଦ୍ୟାବେ, ବଳାବେ,
 ଦେବେ ପାଦେ ଦେବେ ବଳ — ମହାର୍ଗ ଉଦ୍ୟାନ,
 ଦେଖି ପ୍ରଜ୍ଞା ଦେବେ, ଦେ ଦେଖି ଉଦ୍ୟାନ,
 ଏକ ଉଦ୍ୟାନେ, ଦେ ଦେ ଅନୁଦୟ ।
 ଦେଖି ପଛେ ଦେବେ ବଳେ ଦେ ପ୍ରଥମ
 ଚର୍ଚ୍ଚଣ-ପ୍ରଭାତ, ଉଦ୍ୟାନ ଦେଖି ଦେଖି,

ଦେଖି, ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରଭାତ ଏକ ଅନୁଦୟ ଅନୁଦୟେ ଉଦ୍ୟାନେ ଦେଖି ଉଦ୍ୟାନ ।
 ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ।
 ଅନୁଦୟ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ।
 ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ଉଦ୍ୟାନେ ।

ଶତ୍ରୁତ ସେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭର ଶକ୍ତିର ଅଧାର ।
 ଦେଉ ଶାଣେ ମହାରଣ୍ୟ—ରାଜ୍ୟର ଅଗଣ୍ୟ,
 ବସିବୁ ତମ୍ଭାର ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପ୍ରଭୁର ସୁଦରଶ
 ତ ଅନନ୍ତ ଉତ୍ତମର ଉତ୍ତମର ଶେଷ,
 ତ ଦେଖିବ ନର ଚର୍ଚ୍ଚିତ—ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ, ସୁଦରଶ,
 ନିରାଶ୍ରା ଶବ୍ଦଟି ଦେଉ ଦେଇ ଧର୍ମ ଅମ୍ଭ
 ନୃତ୍ୟ ଶେଷ ଦରଶ୍ୟ, ବହୁ ବହୁ ନେତ୍ର,
 ସେ ଅନନ୍ତ ଉତ୍ତମର ଦେଖନ୍ତୁ କହୁତ,
 ଦୋଳିଥିଲେ ଶୋଭାବୀ, ଶୋଭାର ଦାୟାଳୀ ।
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନେତ୍ର ଦୃଶ୍ୟ ସେ ଶୋଭା ପାଗରେ
 ଶିଳାକୁ ଏକାକୀରେ ଅଗଣ୍ୟ ପଦ୍ମେ,
 ଦେବର ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଶୁଣି,
 ନ ଦେଖେ କାର୍ଯ୍ୟର ସୁଖ ସୁଖେ ଦେଖିବାଲେ ।

ନାମ ନାମ ସୁଖିନୀ (୧) ଧର୍ମ ଧର୍ମ ଦୃଶ୍ୟ
 ପ୍ରଦର୍ଶନ ଶୋଭାବୀର ଅମ୍ଭ
 ଅସଂଖ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଅନନ୍ତ ଉତ୍ତମେ,
 ନୃତ୍ୟ ବାହି ଚଳିବୁ ଶବ୍ଦ, ବାହି ଧର୍ମ,
 ବାହି ଅମ୍ଭ ଦୃଶ୍ୟ, ଅମ୍ଭ, ଦୃଶ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ଶୟା

(୧) ପ୍ରଦର୍ଶନ ନାମ ଦୃଶ୍ୟର ଧର୍ମ ।

ଉଠୁଛ ଏତେ ଭାବୁ ସା ଦି ଉପାସୁ ।
 ନୂତନ ସେ ଅଳସ ବନ୍ଧା ପଦମ୍ବରବନ୍ଧୁ,
 ବସନ୍ତବ୍ୟାସୁର ପଦା, ମନସ ସେବକ ।
 ଠାରେ ଠାରେ ହୋଇ ପ୍ରୋତ ଶିଳାପ୍ରସବକ
 ପଦ୍ମ, ଶ୍ରୀ ଭଳକୁ ଚେଇଁ ଘୋର ଗଜଗାତ (୧)
 ଭାବ ଦେଇ ଦେବ ଗରେ ଫେର-ସୁଖାନ୍ତ,
 ନୂତନାର୍ଦ୍ଧ ସୁଧାଶିତ ବୃତ୍ତିବଳ ପ୍ରମୁ
 ହେଉ ହୋଇ ପାଷାଣେ ବା ଦେଉଛି ବସନ୍ତ
 ସୁଧାସୁଧି ଚଉପାଶେ, କଳବଳ ବ୍ୟାଜେ ।
 ବସନ୍ତ ପ୍ରବଳେ ପ୍ରୋତ, ପୂର୍ବ ଚିତ୍ତ ଚର୍ଚ୍ଚ
 ପ୍ରଗାଢ଼ ଭୂଷଣ ପ୍ରାୟ ଅବଶ୍ୟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ
 ଫେରନାବ, ଶ୍ରେଣୀ ଦୂର ଭାବି ଯାଇ ପ୍ରୋତେ
 ଯାଉଛି ମିଳାଇ, ଚନ୍ଦ୍ର-ପ୍ରୋତୁ ବୁଲି ଯାଆ
 ବେଳା-ଅବର୍ତ୍ତ, ଯାଏ ଚର୍ଚ୍ଚରେ ମିଳାଇ ।
 ପଦ ମନମନ ଛଳେ ବସନ୍ତ ପ୍ରମାଦ
 ନୟ ପ୍ରତ ଶ୍ରେଣୀଦୂର, ଅନିଷ୍ଟ ଛଳେ,
 ଯାଉଛି ସେ ବୁଲ ମିଶି ଚର୍ଚ୍ଚ-ବର୍ତ୍ତରେ ।
 ଦିନ ଚଳୁଲେ ବଳେ ଅଧି ବେଗୁ ଶ୍ରୀ
 ପିଲାଣୀଏ ଅବେ ଅବେ ଭ୍ରମ-ପ୍ରୋତକଳ,

(୧) ଗର୍ଭର ଚର୍ଚ୍ଚ ।

ପରମେ ତାହାର ଜଣି ଶର ଯନ୍ତ୍ରଧର
 ଯେ ରୂପେ ଯେ ଯେ ଯେ, ତେବେ ତେବେ ।
 ଦେଖି ଦେଖି ସେ ସୁଖୀ ଅବସ୍ଥା-ନୟନେ,
 କହାବ ବସୁଧେ, ଦେଇ ଉଦ୍ଧୃତ ପ୍ରସର,
 ଯେ ଦେଇ ଦେଖା ଯେ ଯେ ଯେ ଯେ ଯେ
 ବୃକ୍ଷସ୍ଥଳ, ଗଜଗଳ ଗଜାଦେ ଦେବନ
 ତେବେ ଅବସ୍ଥାବସ୍ଥା, ପ୍ରଭେ ବୃକ୍ଷ ଯଥା
 ପ୍ରସନ୍ନ ବସନ୍ତ ପଥେ ପାଦାଳ ବନରେ ।
 ତଳ ପିଇ ମୁଗସ୍ଥଳ ଶାନ୍ତିସ୍ଥଳ ପଥେ
 ଶେଷରେ ଶରରେ ଦେଇ, ଅବା ତ ଶେଷ ସେ ।
 ଦେଉଳ ପଥରେ ପଥ ପ୍ରଦୀପବୃକ୍ଷ,
 ସୁପଥ ଅଗେ ଅଗେ ବଦାୟନ ବାଟ,
 ବଦାୟନ ପଥରେ ସୁପଥ, ବଦାୟନ ପଥ
 ଜଗତର ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବାନ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବାନ
 ଶ୍ରୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବାନ, ତହିଁ ପଥେ
 ବଦାୟନ ବାଟ, ଗଜାଦେ-ଗଜାଦେ ।
 ଦେବେ ବୁଝ ବଦାୟନେ ଶ୍ରୀ ବଦାୟନ (୧)
 ଦେଉଳ ବଦାୟନ ଗସ୍ତ ବଦାୟନ,
 ବଦାୟନେ ଦେଉଳ ପଥ, ଶ୍ରୀ ବଦାୟନ

(୧) ବଦାୟନ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବାନ ।

ଘଣ୍ଟାଘଟେକିନ୍ତୁ ପଶୁ, ଘରର ବାଟରେ ।
 ପହଞ୍ଚି ନିକଟ ବଡ଼, ବୁଝି ଦେଖାଗୋଷ୍ଠୀ,
 ନ ଶାସ୍ତ୍ର ତାହାକୁ ଦେଖି ରହଇ ଶୁଣିବାଳ
 ରହଇ ସ୍ବୟଂ ଶୁଣଇ ଉପରେ ତାହାର ।
 ପୁଣି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ■ ବିଷୟର ଗୁଣେ,
 ଦେବେ ବା ପୁଣ୍ୟରେ, ଯଥା ମୁଖପୁରୀ ଗଣା,
 ପଞ୍ଚମ ଅବସ୍ଥା ପଳ, ଶିଳ୍ପ ତ ଏହି
 ପଳ ପୁର ପ୍ରଦର୍ଶନ, ବସନ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ ।
 ପ୍ରଭାତ-ଉଷା ପରା ପରାଦି ସ୍ବୟଂ
 ପୁଣି ପଳେ ବିଚଳୟେ, ବର୍ଣ୍ଣିତ ସମ୍ପାଦ
 ପୁଣି ପରାଦି ତାର ପ୍ରାଣର ଦେବତା ।
 ଦେବେ ଭବା ପ୍ରାଣର ସଂକଳନେ, ଅପ୍ରାଣେ,
 ରହଇ ବିଚଳି ପ୍ରାଣର ପ୍ରାଣେ (୧)
 ଚନ୍ଦ୍ରମାଳା; ତାହା ପୁଣି ପରାଦି ପରାଦି
 ସ୍ବୟଂଦେବେ, ମୁଖପୁରୀ ଗଣା ଦେବପୁଣି
 ଦଶମ ପର୍ବରେ ବାରେ, ଯିତପ୍ରାଣେ ଶୋଭା ।
 ତାହା ପରାଦି (୨) ପରାଦି ପରାଦି
 ପ୍ରାଣର ପ୍ରାଣର, ସ୍ବୟଂ ପରାଦି

(୧) ପରାଦି ପରାଦି ।

(୨) ପରାଦି ପରାଦି, ଏହା ପୁଣି ପରାଦି ପରାଦି ପ୍ରାଣର ।

କହେଉ ।

ତେଣୁ ପ୍ରାୟ, ବ୍ୟୋମକୃତ ମୋହିତ ଶେଷ ।
ଅନନ୍ତର ଉଦାହରଣ (୧) ଶାନ୍ତ ପଥରେ,
ସାରିଲେ ଚରଣ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ତାହା ବାରେ ।
ତାହାଁର ଅବସ୍ଥାନିତା (୨) ଶାନ୍ତର ବହଳେ,
ବହଳପାଣି ତ ତାହା ବଳଦେବତା,
ଅଥବା ଶରୀର ତାହା ଶେଷବର୍ଣ୍ଣିତ ।
ମହାନ କରୁଣେ ଦେବେ ପୁଣି ଶାନ୍ତ, (୩)
ଅବତ ଦୃଷ୍ଟିକର ତ ସେ ଶୈଳୀକୃଷ୍ଣ,
ମଧୁର ବାଦନ ତାହା, ସ୍ବରରେ ମଧୁର
ଶେଷ, ପୁଣି ନିଶାକେନେ ବ୍ୟସ୍ତର ଅନ୍ତ ।
ବସିଛି ସେ କୃଷ୍ଣ ଶିରେ ପଶି ଚଳିବତ,
ପାଦର ଶାନ୍ତରେ ବସି ବଳବତସ୍ତ
କେମିତିକି, ମନ ମନ୍ତ୍ର ମନ୍ତୋରଣ ଥିଲା,
ଶାନ୍ତର ଉଦାହରଣେ ଆନନ୍ଦ ସଂଗୀତ,
ମିଶ୍ରଣ ସେ ଶାନ୍ତ ଅସି ଦୃଷ୍ଟବତସ୍ତ

(୧) ଏହା ଉଦାହରଣ ଶାନ୍ତ । ଶାନ୍ତ ଅନନ୍ତ ଅବତ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଦୃଷ୍ଟକ ତାହା
ଅନନ୍ତ ।

(୨) କୃଷ୍ଣର ଉଦାହରଣ ।

(୩) ଶାନ୍ତ । ଦେବ ଦେବ, ଏହା ଶାନ୍ତର ପୁଣି ବହଳ । ଏହା
ଦୃଷ୍ଟକ ତାହା ଶାନ୍ତ ।

ପିତୃଭୟଶ୍ଚିତ୍ତଃ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅମେଧକା ଚାକ । (୧)
 ଚକ୍ରଚକ୍ରାଦନୋପମ ଏ ସମ୍ୟା ଦାତବ୍ୟ
 ଶୈଳାର୍ଦ୍ରାଦି ବାହ୍ୟାଦି, ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତବାଦ,
 ■ ଶୈଳାର୍ଦ୍ରାଦି ଉପଲେଖ ଦରଶ୍ୟ ଚକ୍ରନେ,
 ବୁଦ୍ଧଶ୍ଚ ଶୈଳାର୍ଦ୍ରାଦି ମୂଳ, ଅନନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱ,
 ଶୈଳାର୍ଦ୍ରାଦି ଜୟଦାସ ଉପାଦେୟ ଉଦେ ।
 ବିଦ୍ୟାଦେ ଶତଶେଷେ ଦେବେ କେତୁ ମନ,
 କାହିଁ ଜନା (୨) ଚାକେ ଧର ମୁକୁତା-ବ୍ୟସନ
 ନେ ଚକେ, କାହିଁ ପରା ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ଗାନ୍ଧୀ (୩)
 ଉପରି ଉପରି ଶୀର୍ଷ, ବୃକ୍ଷାଦି, ବୁଦ୍ଧର,
 ନିଶ୍ଚୟକ ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱର ଉପଲେଖାଦି ।
 ବୁଦ୍ଧ ବୋଲି ଜାତା ପକ୍ଷୀ ଲୁହୁହୁସ୍ତ ପକ୍ଷୀ
 ଦୋର ଦୋରାଦେ, ତ ସେ ପକ୍ଷୀ-ପାଠଶାଳା,
 କରୁଛୁ ଶାସନ ତାଙ୍କୁ ଅବଧାନ ବୁଦ୍ଧେ
 ମଜ୍ଜିତ ଗୀତାବିଶେଷ ଶରଣ-ବାଚନ,
 ବୁଦ୍ଧାଦି ଚକ୍ର ଶ୍ରେଷ୍ଠ, କେବଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠାଦି,
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ତତ୍ତ୍ୱ ତାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧେ

(୧) ବୁଦ୍ଧଶ୍ଚିତ୍ତ ।

(୨) ଚାକେ ଚାକାଦି ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଏହିଠି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମୁକ୍ତା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

(୩) ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱେଷ ।

ବସୁର ବାରିଣ ସଞ୍ଜେ ନ କୁଏ ଯେ ଶୁଭ,
 ସେହ ଏକା ବାରି, ସେହ ଅସୀମ ସାହସୀ ।
 ନିରସୁର ଅସୁ ବିନା ଦେବନ ଶାବସ,
 ସେ ସାହାର ତରବରୀ ତ ବସୁ ବାହାର,
 ବାଳକାଳି ଅବ୍ୟସ୍ତ ସେ ସ୍ବାବସୁନରେ,
 ଅସୁନରୁରତା ଶାର ମୁନମସ ହାତେ,
 ମହାନ୍ ଶ୍ରମର ତାର, ପଦକ ପଦଥା ।
 ଦୂରେ ଥୋରେ ଶ୍ରମୁକର ପଦୁନବାସିନୀ (୧)
 ପୂର୍ଣ୍ଣପଦକପଦୁ, ଶାନ୍ତି ନଳ ପ୍ରାୟ,
 ନିତି ତହିଁ ପଦୁନମ ଶ୍ରମୁକାଏ ମନେ
 ଦୃଷ୍ୟାଶ୍ରମପଦୁନିତି ଶ୍ରମ ଧୁମ ପ୍ରମ ।
 ଲବି ବାନ୍ଧି ପରେ ବାନ୍ଧି, ପଶି ପରେ ପଶି,
 ଶ୍ରମଣ ମହୁରବାନ୍ଧି ଦଇ ଅସ୍ତେୟକ,
 ବଶିକରେ ବିଶିଷ୍ଟା ଲିପି ପଦକପେ
 ବାରି ଦେଇ ପ୍ରାୟ, ବାମେ ଦେଇ ବାଳକ
 ଶାନ୍ତି ଶ୍ରମାରେ ଦେଇ ଶାନ୍ତିକରୁ ଦେବ ।
 ଅସ୍ତେୟକ ବାଳେ ସେହ ଶ୍ରମେ ସକଟ,
 ପଦେ ପଦେ ଦେଇଥାଏ ଶୁଭ, ଦାନ୍ତ, ଦାନ୍ତ,
 ମହା କୃଷ୍ଣ ଶ୍ରମୁକରୁ ତ ଶ୍ରମ ବାହାରୁ

(୧) ଶ୍ରମପଦୁନୀୟକ ।

ଲେଉଟାଏ ଟାଣି ଦେଲେ ଉଦ୍ଧୃତ ହାତ ଧରି,
 ମୁକୁନ୍ଦସ୍ୱରୁ ଶୁଣି ସିନା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନିକଟେ,
 ନୋହୁଲେ ପରଦା ଯିବା ଦୃଶ୍ୟ ଓ ତାଳ
 ଅଗ୍ନି ବୁଣେ, ନେତ୍ରସ୍ଥଳ ପ୍ରଜ୍ଞାବଳ ଗଣେ ।
 ବାହୁଁ ବା ପ୍ରଦାଣ-ପାଣ୍ଡୁ ମହୁର ବାଳକ,
 ବାହୁଁ ଶାଳବନ, ବାହୁଁ ଇଶାଳ ପଲକ (୧)
 ଶୋଭେ ମହେନ୍ଦ୍ରର ନଡ଼ ଉଦ୍ଧୃତ ବାହୁଁ ପ୍ରାୟ,
 ବାହୁଁ ବା ନିମେଷ (୨) ରେହୁ, ଇମାଳ ଲଭାରେ
 ଅଳଙ୍କାରହୀନ, ଯଥା ସମ୍ଭବ ଗାନ୍ଧ୍ୟ ।
 ବାହୁଁ ଶୀତ ଶୋଷାଳିତା ଯେଉଁ ଅନ୍ତରୁଣୀ
 ସୁରକ୍ଷ ସୁମନେ, ଦିଏ ତୌଷାଣେ ନିଶେଷି,
 ପୁଣି ଜଳ ତୋଷାବାର (୩) ନିକଟତମରେ
 ଦେଇଛୁ ମିଥାଇ ସ୍ୱରୁ ଗଢ଼ଣା ନିକଟ,
 ତେଜେ ଗିରିସୁତର (୪) ଦୋହରେ ପ୍ରମାଣେ,
 ନିକଟବଦନ ଶ୍ରୀମାତା ଦନ୍ତର ପ୍ରସାଦେ,
 ନିରାଏ ଉପରୁ ରୁମ୍ମ ପାର୍ବତୀରୁ ରୁମ୍ମ, (୫)
 ତଳେ ଶୋଭେ ଗିରିସୁତ-ନାଟ୍ୟରୁ, ଦିବ୍ୟ,

(୧) ଏକପାଦୀୟ ଚଳନପଦ । (୨) ଶୁଦ୍ଧପଦ । (୩) ନିକଟତମ ।

(୪) ଶୁଦ୍ଧପଦ ଚଳନ । ଏକପାଦୀୟ ଶୁଦ୍ଧପଦ ଚଳନ ।

(୫) ଏକପାଦୀୟ ଚଳନ ।

ଶକ ସ୍ୱା ଭବେ, ରାଜ ମାୟା (୧) ଗଜେ ।
 ଶୁଭର ଦେବତା ପଣି ଶକ ଅନ୍ତରାଳେ,
 ଅବା ତ ମଧୁର ସ୍ୱର—ଅଗର ଅନ୍ତର,
 ରାଜି ସେ ଅନ୍ତର ସ୍ୱର ପାଶ୍ଚାତ ପରାଦେ,
 ପ୍ରକାଶ ଶକର ନାମ ବାହରେ କୋଶରେ,
 ରାଜି ରାଜି ରାଜ, ସେ “ରାଜାହୋଇ”,
 ଶିବତ ଦେବତା (୨) ମୁନେ ଲେଖିଲ ସେ ନାମ
 ସତର ଦୋଇରେ ଗଢି, ମାତ୍ର ଦୁଆ ଦେଖି,
 ଦୋଇଗଲ ଦେବାଶରେ ପରିଣତ ଲେଖା,
 ଶାନ୍ତ ଦେଇ ତହିଁ ସେହି ତା’ ଦୁଆଦେ ।

ଦେବତା ଦେବତା ରାଜା ମାୟା,
 ଶିବେ ଶିବେ ଦୋଇ ରାଜ ରାଜ, ଦୁଆଦେ
 ଦେବତା ରାଜେ ରାଜ ଅନ୍ତର ମାୟା,
 ଦେବତା ରାଜେ ରାଜ ଦେବତା ରାଜେ,
 ଦେବତା ରାଜେ ରାଜ ଦେବତା ରାଜେ
 ରାଜ ଅନ୍ତର ଦେବତା, ରାଜି ଶକେଶ୍ୱର
 ଦେବତା ରାଜେ ରାଜେ, ଦେବତା ରାଜେ
 ରାଜେ ରାଜେ ରାଜେ ରାଜେ ରାଜେ ।

(୧) ଶକ । (୨) ଦେବତା ।

ଅତିରେ ଗୋଧୂଳି ଯେନି ସୁନ୍ଦରୀ ବୁଡ଼ିଲେ
 ଗୁରୁବାଦାସ-ପୁର—ବୁଝିବ, ବୁଝିବ,
 ଚିତ୍ତକୁଳେ ପ୍ରବେଶେ ସୁବେଶେ ବସିଯାଇ ଶର,
 ଧରଣ ବାହୁରୁ ବନ୍ଧା ସେବକର ସୁଖୀ
 ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜା () ହୁଅ, ଅତି ବାଳକର ।
 ଦେ ଶକ୍ତି ଯି ଶିଖି-ବଦ-ସଂସାରରେ ଶିରେ
 ଏ ସୁକୁଟ, ଭଜନର ରତ୍ନ ପ୍ରଭାବରୀ,
 ତ ଯେଉଁ-ଲୁଗା ଯୋର, ବୁଝି ଗୁଣବତ,
 ପଦସ୍ତ ତା ପଦେ ଲାଗି, ପଦସ୍ତ ବଦନ ।
 ଜାୟ, ସେହି ସୁଖ ଯୋଗ, କିଏ ଶିଖିବୁ
 ରତ ନୟନର ନାଟ୍ୟ, ଗଲେ ମିଳାଇ
 ସଂକଳ୍ପ ଅବତାର ଯେଉଁ, ମିଳିଏ ଯେପରି
 ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଶିଖିବୁ ଅଳ୍ପ,
 ମିଳାଇଲେ ତହିଁ ଯେଉଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଅଳ୍ପ ।
 ଦେଲେ ଅବତାର ବଳ, ସଂକଳ୍ପଦେବ ଶିଖି
 ଶର ବୁଝି ଦେଖିବୁ ଦେବେ ମୁକୁତାର,
 ହରିରେ ଶକ୍ତି ଯେଉଁ ଗୁଣ-ଅଳ୍ପ
 ଦୁଃଖର, ଦେଖିବୁ ମଧୁର ଅଳ୍ପ ।
 ଅଂଶରେ ଲାଗିବୁ ଶକ୍ତି ଦୁଃଖିଣୀ

ସଦେଶ, ।

ଅସିଲେ ଚକ୍ରମୁଖ, ଗଲା ଫୁଲସଖ ଗଡ଼ ।
ବଦଳ ଅଳଙ୍କାରେ ଭୁବ ଶବ୍ଦେ ଶାବୁଡ଼
ଛୁଆଁଛୁଆଁ ଶେଷରୁ ଗଲେବ ଧାବୁଡ଼,
ଠ ହରିଲା ଶର ଅର, ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ସୁଖ ।
ଅଳଙ୍କାରେ ବୁଝ ଅଳଙ୍କାରେ ଏକା ।
ଅଳଙ୍କାର, ତ ବଦଳୁଣ ଶର, ସତେ ତ ଶି ଶିର
ହୁମର ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଦେଖ ଅଳଙ୍କାର ଏକେ,
ସୁଖେ ଦେଖ ଶେଷେ ଅଳଙ୍କାର ଶର ।
ଦେଖାଉଛ ଅଳଙ୍କାର ଅଳଙ୍କାର ଅଳଙ୍କାର
ହରିଲେ, ଚନ୍ଦ୍ର ଅଳଙ୍କାର ଶର ଅଳଙ୍କାର
ଶାବୁଡ଼ ଶାବୁଡ଼ ସଦେଶ ଶରାବୁଡ଼ । (୧)

(୧) ଏଠାରେ ଦେଖିବ ଶରାବୁଡ଼ ଅଳଙ୍କାର । ଏହା ଚନ୍ଦ୍ର ଶରାବୁଡ଼ ଶରାବୁଡ଼-
ଦେଖ ଶରାବୁଡ଼ । ଏ ଶରାବୁଡ଼ ଶରାବୁଡ଼ ଶରାବୁଡ଼ ଶରାବୁଡ଼ ଏଠାରେ ଦେଖ-
ଦେଖ ଶରାବୁଡ଼ ଶରାବୁଡ଼ ଏହା 'ଶରାବୁଡ଼' ଶରାବୁଡ଼ ଶରାବୁଡ଼ ।

ତୁଳସୀ ସର୍ଗ ।

❦

ଅଦୋ ଚ ଅସୂର୍ଯ୍ୟ, ସୁତେ ଚନ୍ଦ୍ରୋର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ତୁଳୀ,
 ଯେହନ ପଞ୍ଜୋଡ଼ା ଶୀତା ଅଶୋକ କାନନେ
 ଇନ୍ଦ୍ରବଜ୍ରା, ବେଢ଼ି ଶିଳ୍ପ ତରୁବତ ବାସ୍ତୁ
 ତୁଲନ୍ତା ବାନସ ବେଣୀ—ତୁଳସୀବୁଦ୍ୟାଳେ ।
 କେ ରତନ ଏ ଅନୁଳ ବଳ-ସିନ୍ଧୁ ବସେ
 ଅଶ୍ରୁ-ଅଶ୍ରୁ, ବେଢ଼ି ପଛେ ଶୁଷ୍କ ସେ,
 ଯାଏ ଶାନ୍ତି ଅନନ୍ତର ମାଧୁର୍ୟ-ମନ୍ତ୍ରଣା;
 ତ୍ରୁଟିବେଶରା ଧନ୍ୟ, ଅଦର୍ଶ ତାଙ୍କର
 ସୁଆସନ ସୁଆନନ ସୁରାଜ୍ୟ ନନ୍ଦ,
 ତାହାଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧର ଧର୍ମନୀତି ଶିଳା
 ଅଶିଫଳ ବର୍ତ୍ତମାନେ ଫେରାର ଅଗ୍ରତେ,
 ଅଶିଫଳ ସମସ୍ତଙ୍କ ଏ ଲବଣେ ପୁଷ୍ପ,
 ନୂତନ ସେ ଆଉ ବଳା, ସୁରତରାଜ୍ୟର
 ବସନ୍ତର ଅବସନ୍ତ ସୁପା ମହାବାନ,
 ଲର ଖେଳ ବସନ୍ତର-ସ୍ତ୍ରୀ-ସୁ-ସୁଆ-ସୁଆ
 ଚନ୍ଦ୍ର ଶୀତଳ ତରୁ-ଅନୁଷ୍ଠ ଲବଣ ।
 ଧର୍ମ ଶିଳା ମହାଶୟେ ଶାନ୍ତ ସେପକ,

ଧର୍ମଦେବୀ,—କର୍ତ୍ତବ୍ୟେ ସର୍ବଥା ପ୍ରଦାନ,
 ଚର୍ମାଣି ପାତ୍ରାଦାସ ଏ କ୍ରତାୟ ଦେବେ
 ଅର୍ଚ୍ଚନ୍ତି ମହାପୁରୀ, ଅସ୍ତୁ ସୁଗର୍ଭି,
 ଗାବର ସ୍ବରୂପ ତାଙ୍କୁ ପରିଚ୍ଛ ଦେବତ୍ବ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର, ଦୁଃଖୀୟ ଶୂନ୍ୟ ଶୋଭେ ଭାନୁପଥ,
 ଲାଡ଼ି ସବୁଜାଲ, ଦେଖୁ ପରଶାବଳ ସେ,
 ଏକମାତ୍ରୀ ପ୍ରଜା, ଭାରି ମାୟମାୟ ବଳା
 ଲାଡ଼ି ଲାଡ଼ି ଅଧରାବ ଅପର ମାୟା ।
 ଦେଇ ତାହୁଁ ସୁଦେ ଚନ୍ଦ୍ରା, ନିବାହୁଣ ଶୀତ
 ଦେଉ ଛୁଲ, ଚର୍ମ, ମାୟା କଳାଦଳ ପତ୍ତି,
 ବଳିଇ ଅଳରେ ଅତି ପରଦର ସେବ
 ଶରୀର-ଶୈବରେ, ସ୍ବପ୍ନ ଲାଗେ ଚୈବିକା,
 ଦେବଳ ଉଠୁଛି ଅସ୍ତ ମହା ଅଭ୍ୟାସ
 ଧରେ ଧରେ ବୃତ୍ତିପଳ ବଦଳି କୁହାଟେ,
 ଅହୋ, ତି ପ୍ରବଳବ୍ୟଥା ଚନ୍ଦ୍ରୋର ଚନ୍ଦ୍ରା,
 ଶୂନ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଠେ ଗରଳ, ପାତ୍ରା,
 ଆଉ ଆଉ, ସେ କୁହାଟେ କୁହୁ ସାପର
 ଦୋଷପିତ ଶୂନ୍ୟ ଶରୀ—ତର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତ ।

ଶ୍ରୀମତେ ତେଜେ, ଧୀରେ, ଶତା ବଦନ୍ତ ପ୍ରଭା,
 ଶକ୍ତି ଶକ୍ତି ଅନ୍ତରାଳ ଦାବି ତା ଭାଷରେ
 ବୁଝିବର, ବୁଝାଇବୁ ଅଲୋଚନା ମୁଖ,
 ଅଲୋଚନା ମୁଖ ସିନା ବୁଝାଏ ଅନ୍ତର,
 ନ ଆନ୍ତା ଶବ୍ଦର ବୁଝା, ଆନ୍ତରା ତ ତେଜେ
 ବୁଝାଇ ଗୋଟିଏ ? ତେଜେ ତଳ ଭାବି ଧୂଳି
 ଅନ୍ତରା ଅଲୋଚନା ଦେଇ ବୁଝୁଛୁ ବହଳ ।
 ଅନ୍ତରା ଅଲୋଚନା ଦେଇ, ଅଲୋଚନା ଅନ୍ତର,
 ଭାବିବୁ ବେଳକୁ ତେଜ ବହନୀ ଶବ୍ଦମ ।
 ବୁଝିବୁ ବୁଝିବର ଯେତେ ଶୀଘ୍ରବୁଝିବର ।
 ଭାବୁଛୁ ବୁଝିବୁ ପୁଣି, ଅଲୋଚନା-ପୁଣି ତ
 ପୁଣିବା ମାତ୍ରରେ ଶବ୍ଦ ଶାନ୍ତି ମିଳାଇ,
 ବେଶର ମିଳାଇବା-ଏ ମାତ୍ର-ବୁଝିବୁ
 ଭାବମତ (୧) ମଧ୍ୟ ଭାବି ବୁଝିବୁ ଦେଖିଅନ୍ତେ,
 ଦେଖିଅନ୍ତେ ଜାତମତ (୨) ■ ଅଲୋଚନା ପୁଣି,
 ମାତ୍ର ତାର ମହାବୈଦ୍ୟ ମହାର୍ଜି ପ୍ରମୁଦ,
 ବହଳ ■ ଯୋଗୁର ମୁଖ ଦୋଷ ଦୋଷୁରୁ ।
 ଏତାଳେ ମହତ ବଦେ, ଭାବୁଛୁ ଦେବତା

(୧) ପ୍ରବୃତ୍ତି ।

(୨) ତାହା ମହତ ବଦେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ ।

ଶାସି ଶାସି ବୃକ୍ଷ, ଏ ■ ଚକ୍ରର ଗର୍ଜନ ?
 ଗୁରୁତ ତାପସୀ ଥିବା ବସି ଲୋକରେ
 ଭାବରେ ଅନୁଭବରେ ସମସ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ,
 ସେ ଅମୃତ ପୁଣ୍ୟର ଉଠି ଉତ୍କଳ ଦେଶ
 କେଳିରେ ମନେହୁଏ କୁହେ କୁହେ ଶାଳ ।
 ଦେବେ ଜ୍ଞାନ, ବଳ, ଶୋଭା, ସନ୍ନିବୀ, ଦୈବ୍ୟ
 ପୁରୁଷରେ ଏ ପଦରେ ମହାଶୟ ମଞ୍ଜୁ,
 କୋଇଳ ବସୁତ ସେହି ସାଧୁ ସଦବାସ
 ପୁରୁ ମନ ଦୈବ୍ୟର ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍ ମୁକ୍ତି
 ତାହୁଁ ତ ଦେବେ ମିଶ୍ର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁଧା !
 କହ । ଏ ମନେହୁଁ ଶେଷ ଭବନନନ,
 ଦେଶ ମନେହୁଁ ଦେଶରେ ଲଭି ସୁଧାବାସୀ—
 ଲୋକମାନ ମନେହୁଁ ବାହୁକ ଚକ୍ର
 ଚକ୍ର ତ ବାହା ଧୂଳି ଧୂଳି, ଚକ୍ରରେ;
 ବସନ୍ତ ଶୋଭାଶ୍ରୀ ଶୋଭେ, ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍ ।
 ସଦାସ୍ୟ ଭବନର ସମସ୍ତ ସଦାସ୍ୟ
 ପ୍ରଭା ସେ ଭବନ, ଏବେ ଚକ୍ରର ସେ ବାସ ।
 ସଦାସ୍ୟ ପିଣ୍ଡ, ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍,
 ମନୁଷ୍ୟର ମହାଶୟ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍
 କୃଷ୍ଣ ଚ ବସ୍ୟ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗ୍ବତ୍,

ନାହିଁ ତାର ଲେଖ, ନୁହେଁ ଜଳମ ତାହାର
 ପୁଣ୍ୟର, କୁଳାଳୀ ତାରାଣୀ ସେହି ।
 ମହେନ୍ଦ୍ର, ନିର୍ମଳ ଲେଖ ଲେଖି ଏକଟି,
 ଅଗ୍ନିଲେଖି ତହିଁ ପଦ ସମସ୍ତ ପଦିଏ,
 ଅଳ ପଦୀ—ସଂସାର ତନ୍ତ୍ରୀ, ରହୁଛନ୍ତି
 ତଳେ, ନୁହେଁ ସାଧ ତାର ଏକେ ଉପେ ଭ଼ି
 କଳ୍ପିତ କରନ ତୋ ଦେବତାଙ୍କ ଦେହ,
 ତହିଁ ପିଞ୍ଜିଲ ତୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥ
 ହାତୁଡ଼ ପଥର ଦୁଃଖ କରାରେ କରୁଛି,
 ପଦ ତୋର ସେହିପାରେ ଲେଖିଲେ ବୁଝି ।
 ନାହାନ୍ତି ତ ଅଳ ଦେହ, ପଦ୍ମବତୀ ତହିଁ,
 କହୁଛନ୍ତି ତହିଁ ପଦ ସେଇ ମୋ ବାନ୍ଧବୀ,
 ତୁ ସଦୃଶ, ସଦୃଶୀ, ପଦ-ଦୃଶେ ତୋର
 କାମରାଜ, ନାହିଁ ସ୍ଥାନ ପରମା ତାହାର
 କିରୀଟେ, ଶେଷେ ପୁତ୍ର ପଞ୍ଚମ ପଦେଶେ
 ହୁଏ କୁଳାଳୀରାଜା, ସେ ଦେଶ ସମ୍ଭାବ
 ପଦେଶେ ଅଗ୍ନି ତୋତେ ପ୍ରଦାନେ,
 ଏହି ତୁ ସେ ନିର୍ମଳ ଲେଖ ସଦୃଶ
 ମୋର ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ପଥ ଲେଖିବ ପଦେଶେ ।
 ତହିଁ ଦେଶେ ମୋ ଦେଶ ସଦୃଶ, ଏହି ଦେଶେ

ଶର୍ମ, ନରେ ଦେବେ ଦେବ, ସେ ଶୁଭ ବଳର
 ଶୁଭ ଅମଳ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଦେବେ ଦୂରେ ?
 ସ୍ବପ୍ନ-ଶୈଳୀ ମନୁଷ୍ୟ ଲଭେ ଦେବନା
 ଦେବେ ବାରେ, ମହାବଳ ମହାଶୟୀ ରୁଦ୍ଧ,
 ଅବଳ ରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ତବ ଦେବେ ଭାବ ପରେ
 ତୋହୁ ପୁଣ୍ୟାଶ୍ରମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଳାବଳି ନରେ
 ମନ୍ତ୍ରିବେ ଉତ୍ତମ-ଅବ, ଉଚିତ ସେ ହୁଏ ।
 ଉତ୍ତମ-ବାସୀତ ବ୍ୟାସ — ବାସ ବଳବନ୍ତ
 ବଳବନ୍ତ, ଶୁଭପୁତ୍ର ପାବନ ପ୍ରଭୁ
 ଦେବେ ଶେଷ ଅସି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜାଲରେ ଉତ୍ତମେ
 ଧର୍ମର ଅଶ୍ରୁତ ଚକ୍ତି, ଦେବୀଭବେ ପଥ
 ଶିଷ୍ୟ-ଅଶ୍ରୁତବଳ ମାନବ ପ୍ରମାଣେ ?
 ଉତ୍ତମର ଦାୟିତ୍ବ — ରଜ୍ଜ, ରବିବ୍ରତ —
 ଦାୟିତ୍ବ — ଶାସ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବ-ପ୍ରଭାବ,
 ଦେବେ ଅସି ବଳାଭବେ ବାସ-ବୁଦ୍ଧବଳେ
 ଉତ୍ତମ ପ୍ରଭାବ, ଶୁଣି ସେ ମୋହନ ଧୃତ
 ଆର୍ତ୍ତରେ ଉତ୍ତମବ୍ରତ — ମୋହନ ମୋହନ
 ବାସ୍ୟ-ବାସ୍ୟାବ୍ରତ ବୃନ୍ଦାବନ ଧାସ୍ୟ,
 ବାସ୍ୟା-ସମ୍ଭବ ମୋହନ ମହାନ ଉତ୍ତମ,
 ଉତ୍ତମରେ ଶର୍ମାସି ସେ ଶାସ୍ତ୍ରାମୋହରେ

ପୁଣି ଦର ମହେନ୍ଦ୍ର ମୋ ରବିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତ ନାସନା
 ତ ଚତୁର୍ଥ—“ହେମଳ ଗଙ୍ଗା ସଦା ରବେ,
 ଶେଷକ ଦେହସ ଲତା ଅସ୍ଥିର ମୋ ବେହେ,
 ତୃଷ୍ଣାମାନ ଶବ୍ଦେ ସର୍ବେ ଅବର୍ତ୍ତନଶୀଳ—
 ଶୁଦ୍ଧ ତାର ରବ ପଞ୍ଚା ଦିନା ଶୁଦ୍ଧ ଅବ,
 ଶାନ୍ତ ତ ଲୁହନ ଲୁଗା ସ୍ଥାନ ଉପକଳ,
 ଲୁଗାଳ ପକଳ ପୁଣି ଧ୍ୟାନ ଉପକଳ
 ଲୁଗା ଶମେ ଶାନ୍ତତାର, ଲୁଗା-ମୁକ୍ତରେ,
 ଲୁଗା ସଦା ରବ ରବ ରପକ (୧) ଶାନ୍ତ,
 ସେହି ପୁଣି ଦର୍ଶନ, ଦିନେ ଅଶିବ ଉପକ
 ଲୁହନ ପକଳ ଲୁଗା—ଅକଳ ଲୋକ,
 ଲୁହନ ଏ ଲୁହନ ଶତ ଶତ ଲୁହ,
 ଲୁହ ପାଲଟା, ଲୁହପୁଣି ଦୋଃ ଦୋଃ,
 ଦେବ ସେ ଲୁହପକଳେ ପୁଣି ଲୁହପୁଣି ।”

ଲୁହନ ଲୁହନ, ଦେବେ ଲୁହନ ଲୁହନ,
 ଲୁହନ ଲୁହନ ଲୁହନ-ଲୁହନ-ଲୁହନ,
 ଲୁହନ-ଲୁହନ ଲୁହନ, ଲୁହନ ଲୁହନ ଲୁହନ ।
 ଲୁହନ ଲୁହନ ଲୁହନ, ଲୁହନ ସେ ଲୁହନ

(୧) ଲୁହନ ।

[illegible]

ବୃକ୍ଷସ୍ତୁତି ।

ମହା ଦ୍ରୁମେଷାଂ ଶାଘସ୍ତୁ ତା ନିଧିଃ ପତନ୍ତି କୋଇଳ,
 ଅଶ୍ରୁମୁକ୍ତା ଗୋବତ୍ତଃ ପତନ୍ତି ଅସ୍ତ୍ରାନ୍ତଃ, ବଂଶୋରା, ।
 ଶୋକେ ନୁହେଁ—ମୁଖିମନ୍ତ୍ର ଶତ୍ରୁତଃ ତାହା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟେ ଲୁପ୍ତବାନ୍ଧ ଶେଷେ ଶତମାଳା
 ତଳେ ଗିରି ପ୍ରବେଶିତ, ଧୂମ୍ରବାସେ ଶୁକ୍ଳ,
 ତରଳ ପଦ୍ମପତ୍ତନେ ତ ସେ ପଦ୍ମ ଚେଷ୍ଟ,
 ତନ୍ମୁ ଧୂମ୍ରତପସଃ କେତୁ ଧୂମ୍ରପ୍ରାଚେ ପୁର ।
 ଶେଷେ ଶୁକ୍ଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଧର ଗହ୍ୱର ଶିଖରେ,
 ଦେଖି ତାହା ପ୍ରଭେଦ ଦେଖି ମାନସେ ଏବେ,
 ବୃକ୍ଷସ୍ତୁତି ବାମନ ■ ଚକ୍ରତ ପାଦାବଳେ ।
 ଦବାଲେଖେ ଶୁକ୍ରଦୟା ଦିଶିଲେ ସୁଖିନୀ,
 ଅବେଶ, ତ ଚକ୍ରତ ଚନ୍ଦ୍ର, ଗହ୍ୱର ଶାମଳ,
 ଶ୍ରୀମଦାଶ୍ରମ, ଶାନ୍ତିଦେବୀ ଧ୍ୟାନମୟା ତହିଁ,
 ମୁକ୍ତଚନ୍ଦ୍ର, ବଞ୍ଚିତକର, ଶୂଂଘ, ମେଘପୁରୀ,
 ସୁଧାଘ୍ର, ତରୁଣ, ଅମ୍ବୁ, ସରସ, ତପାଳ,
 ଦୁର୍ଗା, ଦେବୀ, ଶକ୍ତି, ନାରୀ (୧), ଦୁର୍ଗାଧାରୀ (୨)
 ଶର୍ମିଷ୍ଠା, ଶାନ୍ତିଶିଖରୀ, ଶିଖରୀ, ଶିଖରୀ,

(୧) ଏକମୁଖୀ ଶିଖରୀ । ଏକ ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ଶାଖା ଥିବା ଚନ୍ଦ୍ର
 ଶେଷରେ ଶୁଭ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଧୂମ୍ର ବୃକ୍ଷ ।

(୨) ଦୁର୍ଗାଧାରୀ । ଏକମୁଖୀ ଶାନ୍ତିଶିଖରୀ ।

ଚିତ୍ରସୁତବନ୍ଧ, ମାଣ, ବୁଦ୍ଧବଦ ପଦ
 ଚରୁ ଲତା ପୁଲ୍ଲବାନେ ଦୋର ପୁଲ୍ଲବାନେ
 ସେଧୁପତ୍ର ବୃଷ୍ଟିବେଶ, ଆଶୁ-ପଦ ଚଣା,
 ନ ଆଇ ଚର୍ମମ ପଥ ସମୀରଣ ଚର୍ଚ୍ଚି
 ପୁରୁଷରେ ଲବସ୍ତୁତା ସନ୍ଦର୍ଶନ ବ୍ରଜେ,
 ପୁରୁଷରେ ମଣା ଯଥା ମଣାୟ ଯଥାବେ
 ପୁଣି ପୁଣି ବ୍ରଜେ, ଗରୁଡ଼ ଗାବନ ଚ୍ୟାବୁଜେ ।
 ଚିତ୍ରସୁତ ମହେନ୍ଦ୍ରର ଭବଧ୍ୟାନ ବ ସେ,
 ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପାଦନା ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଶର୍ଚ୍ଚିତ ନିକାରେ,
 ଶାନ୍ତକ ପିଆଜା ଚର୍ଚ୍ଚି, ବ୍ରଜବେ ସେ ଗଜ,
 ପିଙ୍ଗେ ଗେଣୁ ବସନ୍ତାକ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରଜାୟ
 ଚଳା ଦୋଷେ, ଶମେ ଚାଲୁ ଶମାମୟ ଗିରି,
 ମାତ୍ର ନ ଶମନ୍ତ ଦେବେ ଗିରି-ଅଧିବାସୀ
 ଶ୍ରୀନିବାସ ଶ୍ରୀନିବାସ, ଶର ଚରଣେ;
 ଅମୋଗ ଚାନ୍ଦ୍ରବ ରାଜା, ଅର୍ପଣ ସେ ବର୍ଣ୍ଣ,
 ଚ୍ୟାବୁଜା-ବେଦ୍ୟୁତା ଶମର ବ୍ରଜେ,
 ଶକ ନିଶ୍ଚୟ ଶର୍ଚ୍ଚିତ ■ ଧାୟ, ଧରି ସେବୁ
 ଚ୍ୟାବୁ-ଚର୍ଚ୍ଚି, ଅର୍ପେ ଶୋଭା-ଶ୍ରୀ ଶୋଭା ପ୍ରଜା ।

ରାଜାଙ୍କର ଶ୍ରେୟ ଚେ କାଳେ ରମଣେ,

ଶାଳବୃକ୍ଷା(୧) ଅଗେ ଅଗେ ହଢ଼ାଇଲ ବାଟ,
 ଦୋଳ ବଜବାକୁ ଶାଳ ପୁଲର (୨) ଶେଷର
 ଦେଖି ଅସେ ରଥଯିବା, ଦେଖିଲ ଦେଖଇ
 ମହାବୃକ୍ଷ—ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣସୁଦା ବରଷ ନର୍ଜିତ ।
 ଶିଳାସ୍ତୁପ ରକ୍ତ ଝର ବହୁ ଜଳଧାର
 ଅସୁଅନ୍ତ ଶମଳମ୍ବ ସୋପାନେ ଓଢ଼ାଇ
 ଲୋଭ ଭୈରବ ବଦେ, ବହୁତ ତ ଆଡ଼ା
 ଧୂଳିଶି ନଈର ଜଟା ଦେବ ଗୁଣିରଥୀ
 ସହସ୍ର ସୁବାହେ, ଦେଶେ ଭୁବନଗଡ଼ରେ ।
 ସୁନ ସୁନ କଳ ଶର ଚରଳ ଗୁରୁତ
 ଅବଶ ସରଳ ଦେବ ଅପେ ଜବଜବ
 ନମ୍ବୁ ଶୁଦ୍ଧିତା, ପଞ୍ଚ, ଲୋଡ଼ିତ ଗର୍ବଟ,
 କେତୁକିନ୍ତୁ ସୁଦ ମୀଳେ ଝାଣିରେ ସନ୍ତପ—
 ଦେହ ସୁଦ ଦେହ ବୁଝ ଦେହ ବା ଲୋଡ଼ିତ,
 ଅନ୍ତର ଚାକରେ ନାହିଁ ଶୁଦ ତ ସୁଶେଷ,
 ନିର୍ଦ୍ଦି ଅଗମ୍ୟ ସୁଦା, ଅସ୍ମିତ୍ ଏଠାରେ
 ମାନବ ପ୍ରଭାବ, ଦେଶ ଏ ଗାନ୍ଧୀମ ସିନା ।
 ଅଗ୍ରହ କାକୁଲ ନେତେ ଦେଶ ■ ■ ■ ମଧୁସୂ

(୧) ସରପଲ ରକ୍ତବ ଚଢ଼େଇ ଶରୀର ବୃକ୍ଷା ସ୍ଵରୂପେ ରୂପୀ କବି ।
 (୨) କବି ।

ତହିଁ ଉପରେ ଗହଣ ଶୁଣି ତୁମ୍ଭେ ସବୁବେଳେ
 ଭୁବନୀ ପଦ୍ମେ; ପଶିବୁ ତ ଦେବତା ତଳେ
 ଶାନ୍ତିଦୋଳା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୁଖୀ ପଦ୍ମୀ,
 ତାହା ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିବୁ ଭବ ଶୈଳପ୍ରାୟ,
 ଗହଣ ତା ପର୍ବତ ସୁଦ୍ଧା, ଦେବୀ ମାତେ ହସ୍ତ,
 ତହିଁ ତା ପଦ୍ମପଦ୍ମ ମୁଖିତ ପ୍ରସବ ।
 ମହିଷ ତୋତଳା ଅନ୍ତେ ପ୍ରଦାନ ପଦ୍ମ,
 ଲେଖିବୁ ତା ଶୟନ-ତଳେ ଲେଖିବୁ ଅନ୍ତରେ
 ଶାନ୍ତି ବଳ-ମହାବଳୀ ଅଳଙ୍କାରମାନ,
 ମାତ୍ର ତମ୍ଭେ ନିଜା-ପଦ୍ମାବଳୀ ତହିଁରେ,
 ଦେବତା ତହିଁର ନାମ ଅନ୍ତେ ଲେଖିବୁ ହାସ୍ତ,
 ପ୍ରତିପଦ୍ମ ଲେଖିବୁ ତହିଁର ନାମ
 ଅନ୍ତରେ ଏବଂ, ଅନ୍ତା ତହିଁର ପ୍ରଦାନ,
 ଶାନ୍ତିଦୋଳା ତହିଁରେ ଅନ୍ତା ମହାବଳୀ ପ୍ରଦାନ ।
 ମହିଷ ତହିଁର ଦୋଳ ତେବେ ଶୈଳପଦ୍ମ
 ପ୍ରଦାନ ତହିଁର ଶୈଳ ତାହାଙ୍କ ପଦ୍ମେ । (୧)
 ପ୍ରଦାନ ତହିଁର ଶୈଳ ତେବେ ପଦ୍ମ ତହିଁର (୨)
 ଲେଖିବୁ, ଲେଖିବୁ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ,

(୧) ଅନ୍ତା ପଦ୍ମାବଳୀପଦ୍ମେ ।

(୨) ଶୈଳପଦ୍ମ ।

ଦୁଇନ୍ତ୍ର ପ୍ରାବୁଧେ ଯଥା ଚନ୍ଦ୍ରଲୋପସ୍ତୁତ
 ସୁଧାମଳ ଦୁଦୀର୍ଘ ଗୁପ୍ତ ପ୍ରାବୁଧେ ।
 ଶୋଭାପତ୍ର ନିବିଡ଼ (୧) ଦାହୁ ■ ସୁଧିର
 ବସାଳ ପିତଳ (୨) ତଳେ, ଯେ ପଦ ପ୍ରାବୁ
 ସମ୍ଭବୁତେ । ଦାହୁ ଅବା ପଳାପ ବ୍ରତର
 ମନ୍ତ୍ରୀ କୋଇ ଅବୁଦ୍ୟୋଗ ବସେ କୋଉର୍ଣ୍ଣା, (୩)
 ସେକ୍ତୁତ୍ର ତ ଦେଖମୟତା (୪) ବଦଲବା ସହ ?
 ■ ଚନ୍ଦ୍ରର ପଦ ଆଖି, ତ ଚନ୍ଦ୍ରର ଦୃଷ୍ଟି,
 ଅନ୍ତରାତମ୍ଭୁ ସ୍ଥଳ, ପ୍ରତେ ଦୃଶ ଯଥା
 ଅରଣ୍ୟର ଅନ୍ତରାତ୍ମ, ତଥା ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁନ୍ଦର ।
 ଧସନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀର ପିଲାବୁଦ୍ଧ ଶ୍ରେଷ୍ଠ,
 ଚର୍ମର ସରଳସୁଦ୍ଧି, ଦାତବ୍ୟ ଯଥା,
 ବସ୍ତ୍ରାଳ ତ ପାଦ ତହିଁ ଶୁଦ୍ଧବେଳ ଆଦାୟ ।
 ପଦ୍ମର ଲୁଗାମି, ଯେତେ ଶବ୍ଦବୋଲେ ଶିଶୁ,
 ପାଦରେ ଏଭଳି ନାମୁଡ଼ୋଳ ପ୍ରଭବର,

(୧) ବେଳର ହୋଇ ।

(୨) ବିଷାକାନ୍ତ ।

(୩) କୁସୁମାଂଶୁରୀର ଅଭିଷେକ ପଦ । ଅବୁଦ୍ୟୋଗେ ଲୋକଲୋଚନାତ
 ଅସ୍ଥିରତା ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଏ ।

(୪) ବଦଳ ।

ମଦେନ୍ଦ୍ର ।

ହାନ୍ତୁଡ଼ିବ, ଆନ୍ତୁଡ଼ିବ, ଶିବନ, ବୋମନ,
ତେ ନ ଇଚ୍ଛେ ଅବେଶଦେ ବୋମାରିଁ ଶିଶୁ ?
ବଦନ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ, ବୁଝେ ସେ ଭଗନ (୧)
ଅର୍ପୁ ପଥେ ପଡ଼ିଅଛି ପଶୁପଦଚକ୍ର,
ମୁଗନ୍ଧାବ ଶୋକାନ୍ତନ ତାଣି ମୁଗନ୍ଧୁଏ
ତମନ୍ତ୍ର ଅବସେ ଚର୍ଚ୍ଚି ପ୍ରସବ ଉଦାଦେ,
ଧର ବନ୍ଧେ ମୁକ୍ତାଦାମ—ମୁକ୍ତାଭପରୁଣୀ ।

(୧) ଶ୍ରେୟସଦ ଚନ୍ଦ ଚିନ୍ତା ଗାଥ ।

ଚତୁର୍ଥ ସର୍ଗ ।

ପ୍ରଭା! ଅସି ପାଦତଳେ ପଶି ଏ ସ୍ବରଣ
 କଣାଦଳ ଲାଗିବ ଅମର ସଦେହ,
 କେଇ ସୈନ୍ଦ୍ର ବୁଦ୍ଧବନ୍ଧୁ ଶକ୍ତ, ଶକ୍ତିବର,
 ତାବଦେଇ ଭବିଷ୍ୟ—“ଚନ୍ଦ୍ରପିନ୍ଦିତ” ବୋଲଣ
 ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶିକା ପଣି ଭୋଗ ଶୁଣାରେ । (୧)
 ପାଦସ୍ଥ ପଦ୍ମତ ପଦ୍ମ ଶଙ୍ଖର ପଦଳ
 ଭଜାଲକ୍ଷ ସୁଦୃଢ଼ତା ପୁରୁ, ଶିଶୁ ସଦା
 ଶରଣ ଚାଲିବେ ଚାଲି ଭଜାଏ ବୌଦ୍ଧବେ ।
 ଶୈବାଳ ଲାଙ୍ଗୁଳ ସଦେ ଶୁଦ୍ଧ ସୈନ୍ଦ୍ରବେ,
 ଅନ୍ଧା ଚାଲିବେ ହୃଦ, ବାଦେ ଏ ଶକ୍ତିବେ
 ଲାଘା-ନୃପତିବେ ନିର୍ଭୀକ ପୁରୁଷ ।
 କରୁଛା ଚନ୍ଦ୍ର ଅସି ଶୋଭୁଛ ପିଆଳି (୨)
 ସରଳାକ୍ଷ, ଅସ୍ତ୍ରାଳା-ପଦେ ଶକ୍ତିବିତା ।

(୧) ଶଙ୍ଖାବଳେଖ । ଏହି ଶକ୍ତି “ଚନ୍ଦ୍ରପିନ୍ଦିତ” “ଚନ୍ଦ୍ରପିନ୍ଦିତ” ବୋଲି କବି କହେ ।

(୨) ଲାଘା ପଦ୍ମବେଦ ଶିଖରାଦିକାଳେ ଏବଂ ଶୋଭାପାଏ । ଏହାର ଚନ୍ଦ୍ର ଅସ୍ତ୍ରାଳା ପଦେ ଶକ୍ତିବିତା ।

ଏ ସମୟେ ତହିଁ ଶାନ୍ତା ସହଯୋଗୀ ସହ
 ଗିରିପଥେ, ଚନ୍ଦ୍ର ଦୂର ହୋଇ ଅଗ୍ରସର
 ଶୁଭକ୍ଷ୍ମ ସୁକୁଳାବଳେ, 'ରୁଦ୍ର ତା ଗର୍ଭରେ,
 ଶାନ୍ତା ଶକ୍ତିରେ ଦେବେ ଦଳା ଦର୍ଶନା (୧)
 ଧରା ଦୋଳେ ଶୁଭ ଫଳ, ଦେଖି ଫଳ ତାର
 ହୃଦୟ ଲଗା, ଶାନ୍ତ ବଡ଼ ପିତା, ଶାନ୍ତ
 ପଦ୍ମ ଆଶୀର୍ବାଦ, ଶାନ୍ତ ଆଶ୍ରୟ ଲଗା ।
 "ସୁକୁଳା" ଶରଣାଗତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅବୁଲେ
 ଶରଣେ ପଶିଲୁ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶପ୍ତରେ,
 ଅଗ୍ରସର ହୃଦୟ ପଥ, ଦୂରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର,
 ଦେବ ଶାନ୍ତେ କୃଷ୍ଣାବିଧୀ ଶକ୍ତି ତାନ୍ତ୍ରୀ,
 ଶାନ୍ତ, ଶକ୍ତି, ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ—
 ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ।
 ଶୁଭକ୍ଷ୍ମ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ, ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ
 ଶୁଭକ୍ଷ୍ମ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ,
 ଶୁଭି ସେ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ
 ଶାନ୍ତ-ଶୁଭ-ଶୁଭ ଶାନ୍ତ, ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ
 ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ । ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ
 ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ।

ଦୁଇଇ ଉଭୟ ମୁଖି ଧର ଚକ୍ରାବତୀ,
 ଦେଇ ଦୁହିଁ ପ୍ରସାସନ, ଦେଇ ଆଶ୍ରୟ ।
 ଅନ୍ଧା, ପୁଣି ଏ ଶତେଇ, ପରାଇଇ ରସ,
 ସେହି ଶେଷ ପଦେ ଶୈର୍ଷ୍ୟ ଶେଷ ନାଶପଣେ,
 ରସ ତ ଶୈର୍ଷ୍ୟକୁ ଭରେ ଜାତନ ଚିତରେ,
 ତ ସାବଧେ ରହନ ସେ ସେହି ଶେଷ ଅନେ ।
 ଦେଖିବୁ ତମାଲଭା ବନେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମି (୧)
 ବୁଝାଇ ବୁଝାଇ- (୨) ତର, ଶ୍ୟାମାଳୀ ସୁନ୍ଦରୀ,
 ଦେଖି ରଖିଅଛୁ ■ ଏ ଅଭିନୟନ
 ଶୁଦ୍ଧ ବସନ୍ତପାଇଁ ଧନ ଏ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।
 ଅନେ ଦଳବାନେ କର ଅସର ଚାହିଦ,
 ମହାଶୟ ତା ଉପରେ ଦଳତ ହୁଏନ,
 ଅପିରେ ବସନ୍ତ-ନୃପ, ଦେଖିବୁ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ସେ ଅଭିନୟ ଦେବଦାସୀ ଅନ୍ଧାର ଅସାଂ,
 ତେ ଦେଖିବୁ, ତାହାର ସେ ଦୃଢ଼ସ୍ୱର ଶ୍ରୀ,
 ପଠନେ ଶ୍ରୀନ ସେହି, ଅବିଦ ଶ୍ରୀନ
 ଯା ଯାହି ଶ୍ରୀବତ ସେହି ନିଜ ଦୃଢ଼ସ୍ୱର ।
 ଶ୍ରୀମଦାସ, ଶ୍ରୀମଦାସ ସୁନ୍ଦର ତରରେ,
 ପଠନେ ଶ୍ରୀମ ତାହା ଶ୍ରୀମିତ ଶ୍ରୀମିତ ।

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସ୍ୟ ଦେବତା ସମ୍ପର୍କ
 କବି ବୃନ୍ଦ-ସିଂହାସନେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ (୧) ଶୁଭଦେ
 ବଦ୍ଧପଦ ଅନୁକୃତ ପଦକ ସଦ୍‌ବେଦ,
 ସର୍ବତ୍ର ଏ ଶବ୍ଦ ଦେହ ସଙ୍ଗତ ଭାବନା
 ଦେହର ମୁକ୍ତିକ୍ରମ, ବାଚେ ହୁଏ ହୁଏ;
 ସେ ନିଦାତ ପଦ୍ମାସ ସୁଥମା ବଦ୍ଧେ
 ଦେହପଦ ଦେହ ଅତ୍ର ନିଦା-ଆଶ୍ରୟ
 ନିଦା ଦେହ, ତହିଁ ଶେଷ ଦି ପୁଣି ହେବେ ।
 ଏ ଅନ୍ତେ “ବୃନ୍ଦାବାସୀ” ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଦ୍‌ବେଦ
 ନିଦା ବୃନ୍ଦାବାସୀ ନିଦାସୁ ପଥେ,
 ଦେହ ବାଦକେ ନିଦା ଦେହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ,
 ସୁଦେ ଦେହ ବଦ୍ଧକେ ନିଦାସିଦ୍ଧ ହାସ୍ୟ,
 ଦେହାଦିତ୍ର ଉଏ ଦେହେ ବାସୁଦେବୀ ଶ୍ରୀମା
 (ନିଦାସିଦ୍ଧ-ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ)
 ଦେହ ଅନ୍ତେ-ଦେହେ ବୃନ୍ଦା ନିଦା ଶେଷ ଶ୍ରୀମା ।
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଦାସିଦ୍ଧ ଅନୁକୃତ ବଦ୍ଧ,
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଦାସିଦ୍ଧ ଅନୁକୃତ ବଦ୍ଧ—
 ଦାଦତ-ଦେହାସିଦ୍ଧ, ଅନୁକୃତ ଦେହାସିଦ୍ଧ
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଦାସିଦ୍ଧ-ନିଦାସିଦ୍ଧ ଦେହାସିଦ୍ଧ ।

(୧) ଶୁଭଦେ ।

ଦେଲେ ଦୂରଦୂରରେ ପୁଣି ଦେଲେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣୀ
 ଭୂର୍ଜ, ଭୂର୍ଜବୀ, ପ୍ରଭୁ ପ୍ରାଣୀନ ପ୍ରଦାନ—
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣୀ ଏବଂ ଭୂର୍ଜ ଭୂର୍ଜ—
 ଭୂର୍ଜ ଭୂର୍ଜ ତଥା ତାହା, ଦେଲେ ■■■ ଗଭୀର,
 ଦେଲେ ଭୂର୍ଜ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣୀ ପୁଣି ଏବଂ ଏବଂ
 ଦେଲେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣୀ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ;
 ଦେଲେ ଦାଣ୍ଡି ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରଦାନ ଦେଲେ ପ୍ରଦାନ ।
 ଏହିପରି ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରଦାନ ଏ ପ୍ରଦାନ
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ଦେଲେ ଦେଲେ
 ଦେଲେ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ।
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ଦେଲେ ଦେଲେ ପ୍ରଦାନ,
 ଦେଲେ ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରଦାନ ଦେଲେ, ପ୍ରଦାନ
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ, ଦେଲେ ଦେଲେ ପ୍ରଦାନ
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ,
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ—ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ।
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ-ପ୍ରଦାନ,
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ,
 ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରଦାନ ।
 ଦେଲେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣୀ ପ୍ରଦାନ, ଦେଲେ ଦେଲେ,

ନେତ୍ରର ସହର ଦେଇ ଯେଉଁ ଜଳଦଣ୍ଡ,
 ଜାତରେ ତ ବୁଝେ, ସେଇ ପତ୍ର-ନେତ୍ର ମାରି ।
 ଅନ୍ଧେ, ■ ଅନ୍ଧେ, ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଅସି ଗାଡ଼ି
 ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି, ଦେଇ ଖୋଜି ସେ ଲୋକବନ୍ଧୁ,
 ଅନ୍ଧେ-ଏ ଅନ୍ଧେ ପଥ ଗୁଡ଼ି ନେତ୍ର ପଥ ।
 ସେତେବେଳେ ବର୍ଷା, ଶିର, ସେତେବେଳେ ବର୍ଷା,
 ଶିରବରୁ ଲୋକ ଗୁଡ଼ି ଏଇ ପଥୁରେ ।
 ଦେଖି ଦେଖି ଲୋକଗଣ ଦେଖି ଅନ୍ଧେ,
 ପଥର ଧୂଳି ଗାଡ଼ି ଧୂଳି-ଧୂଳି,
 ଗାଡ଼ି ପଥର ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି
 ଦେଖିବେ ଅନ୍ଧେ ଧୂଳି-ଜଳେ ଗାଲ ।
 ଅନ୍ଧେ ପଥରଗାଡ଼ି, ଶିର-ଶିର
 ଗାଲ, ଅବା ସେତେ ପଥର ଦେଇ ଅନ୍ଧେ ।
 ସବୁ ଗୁଡ଼ି ଅନ୍ଧେ ପଥର ଅନ୍ଧେ
 ଶିର ପଥରଗାଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି,
 ଅନ୍ଧେ ସେ ଗୁଡ଼ିଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି
 ଗୁଡ଼ି ଧୂଳିଦେଇ ଗାଲ, ଅନ୍ଧେ ଅନ୍ଧେ
 ଦେଖିବା ପଥର ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି,
 ପଥର ଗୁଡ଼ି ଦେଖି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି,
 ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ।

ଏଥୁଅନ୍ତେ କିପରିକି ସମୟ ଯିବେ,
 ଜନ୍ମସନ୍ତ ଏହି କଳା ନିଷ୍ଠା କେଉଁଲେ
 ଗୋବର୍ଦ୍ଧ-ଉର୍ଦ୍ଧବିଦ, ବଡ଼ ଶାସ୍ତ୍ର ସୁନ୍ । (୧)
 ସୁଦ୍ଧା ସେ ଦେଉଳଭବ ଅଗତ ସୁଗର
 ପଦ୍ୟମୂର୍ତ୍ତି—କଳାକୃଷ୍ଣୀ କଳାପାତ୍ରାବଳୀ,
 ବସାହୁ ପଦ୍ମବତୀ କରୁଣା ବାହାଣୀ
 ଜବାବ ଦାଣ୍ଡରେ, ଭେଦେ ଯାଉ ନାହିଁ ବ୍ୟଥା ।
 ସରସ୍ବତୀ ଲଳିତାସେ ଯାଏ ପୂଜା ନମ
 ସମ୍ବନ୍ଧୁଳ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରେ ଶ୍ୟାମାଶ୍ରମ ଅଦ୍ଭିତ,
 ସେହି ମହାମହେଶ୍ୱରୀ ଶାନ୍ତି ସୁଧୀକ୍ଷୟ,
 ଗଣ୍ଡା ଭୂମେ ଏ ଦାନ୍ତାରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋରୁ ଏବଂ
 ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଧନୁକୁଳେ ବଡ଼ ତାର ଶବ୍ଦ
 ସାଗରେ ନିଶେଷ ଅର୍ଥେ, ପଡ଼ିଲ ଏଠାରେ
 ଶ୍ରୀ ଚର୍ଚ୍ଚ, ତହିଁ ଧନୁକୁଳ ସୁପି ଏଥୁ
 ଗୋବର୍ଦ୍ଧ-ଉର୍ଦ୍ଧବ ବିଦେ, ଅଳଗ୍ନ ସୁକାଶୀ,
 ବହୁରେ ଅଞ୍ଜନରୁତ ଶାସ୍ତ୍ର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣେ !
 ପଡ଼ିଲ ଶବ୍ଦର ପୁଣି, ପଡ଼ିଲ ଅବର
 ଦୋଷି ଦୋଷି ଲକ୍ଷ୍ମଣର ବାହୁର୍ଥ ଗ୍ରାମରେ,
 ଦେବ ନାମେ ସମ୍ପାଦିତ ଶ୍ରୀ ବେଳ ସ୍ଥାନେ

(୧) ମହାବେଦବଦ ସତ୍ୟ ଗୋବର୍ଦ୍ଧ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

ଶତାବ୍ଦିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ, କୋଟିକୋଟି ।
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅନ୍ତର ପ୍ରଭା ଦେଖିବି ଦୈତ୍ୟେ,
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାହା ପ୍ରାଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ।
 ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣ, ଦେଖିବି ଦୈତ୍ୟେ
 ଶତାବ୍ଦି ତାହାହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକ,
 ଦୈତ୍ୟେ ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ମୂର୍ତ୍ତି,
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି,
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି,
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।
 ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ଦେଖିବି ।

ଯାଇଥିଲୁ ସ୍ବାଧୀନ ଗାୟକ ଗାୟକ ।
 କୁନ୍ତୀ ବାମେ ବସୁମୁଖି, ବସିଗଲେବ
 ଜଗଦେଇ, ଲାଭସୁଖ ଗିରି ଅଧରାଗା;
 ଶଙ୍ଖ, ଚକ୍ର, ଗଦା, ଥରୁ ଗୋଟେ ଚକ୍ରସ୍ବର;
 ଗୋଡ଼ଚକ୍ରେ ଛାନ୍ଦନ ସମୁଦେ ସମ୍ପର୍କ । (୧)
 ଗାୟକ ଦେବତା ଦେବେ ଲଭା ପୁର, ପଣି
 ସୁଗାରେ ଗୋବତ ପ୍ରାୟ ଦେଶ ପୁଣ୍ୟପନ,
 ଅବତଳ ରଥ ପିଣ୍ଡା, ଦସନ୍ତ ଜଗାବ,
 କନ୍ୟା ସେହି ଜଗାବତା ପ୍ରଦାନେ ପ୍ରାୟ
 ଅନନ୍ତ ଅଶ୍ବ ଚକ୍ର ଲାଗିତ ସାନ୍ଦ ।
 ଅନୁରୋପ ଗାୟକ (୨) ଗାୟକ ବସୁମୁଖିପୁ, ପ,
 ବାୟୁ, ବାଳ ଗଣେ ଗଣେ ବସି ମୁଖିପୁ
 ଗାୟକେ ଅବସିତ ବସନ୍ତ ସଦାଶିବ ।
 ଅନ୍ତ ପିଣ୍ଡା, ଗାୟକ ■ ପିଣ୍ଡା, ଅନ୍ତଦେ
 ପିଣ୍ଡା ଏହା, ଦେବେ ସେହି ଗାୟକେ ବସିବ—
 ଗାୟକ ସେ ଗାୟକ, ବସ-ଗାୟକ-ପ୍ରସନ୍ନ !
 କୁନ୍ତୀବାମେ ସୁଦ୍ଧା ଦେବେ ଲଭନାସ ପୁର,
 କୁନ୍ତୀବାମେ ସୁଦ୍ଧା, ମହାଦେବ ଅଶ୍ବର,
 ସଦାନନ୍ଦ ଦେବୀପୁର ମହାପୁତ୍ର କୁନ୍ତୀ ।

(୧) ଗାୟକ । (୨) ଗାୟକ ।

ତାଙ୍କ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବନ୍ତ ସୁଗନ୍ଧ-ପ୍ରସ୍ତୁତ
 କୁର୍ବର ଶୁଭରେ ଏବେ କୁର୍ବର ଶୁଭରେ ।
 କୁନ୍ତୀସାଗର ପ୍ରାଣ ଏହି ସ୍ବପ୍ନ ଚିନ୍ତାରେ, (୩)
 ନରଣୀୟ ରଥ, ପ୍ରତି ପ୍ରକାଶରେ ତାର (୧)
 ମିଶିଅଛି କୁନ୍ତୀଦେବୀ ଶିବ ଆଶୀର୍ବାଦ ।
 ଦେଖି ଦେଖି ଏହି କୁନ୍ତୀ ପଦ୍ମରେ ଶିବ
 ଦେବଦେବତା ଶୁଭପଦ୍ମ ମହେନ୍ଦ୍ର ଶିବରୁ,
 ନ ପାରିଲେ ତାହା ତାହା, ଦେଖି ଚାହିଁ,
 ଶୁଭରା ଏ ପଦ୍ମରେ ତାର ପଦ୍ମ ପାଳି,
 କୁନ୍ତୀ-ଦାୟିତ୍ବ ନର ନ ପାରେ ତା ଶାନ୍ତି ।
 କୁନ୍ତୀର କୁନ୍ତୀରା, କୁନ୍ତୀରା ଶୁଭ,
 ଶୁଭ ପାଳି ପଦ୍ମରେ ତାର ଶୁଭ ଶାନ୍ତି,
 ଦେଖି ପଦ୍ମର ଶୁଭ ଦେଖି ପାଳି ପାଳି,
 ପ୍ରତି ଦେଖି ଦାୟିତ୍ବ ଦାୟିତ୍ବ ଶୁଭରେ ।
 ତାହା ପାଳି ପଦ୍ମରେ, ଏହିତ ଶୁଭରା,
 ମହାପଦ୍ମରେ ଶିବ, ଶିବରେ ଶିବ
 ଶାନ୍ତି ଶୁଭରା ତାର ଶିବ ଦେଖି ଶାନ୍ତି ।
 ଶାନ୍ତି ଶୁଭରା ତାହା ଶିବ ପାଳି,

(୩) ଦେଖି ଏ ଦେଖି ପଦ୍ମରେ ତାର ଶୁଭରା ପାଳି ।

(୧) ଶୁଭରା ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ ଶୋଭାବତ, ତ ଥାଉ ପରିବେଶ
 ■ ଶୋଭାବେ ଶୋଭାବୀ ଘରୁ ଭବନତା,
 ଯଦି ଲୁହେ ଦୋଷାବତା—ଶୀତଳତାବତା ।
 ଶୁଣୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ତାହା ସୁଖେ ଶୁଣୁ ।
 ପଥ ଦେଖ ଶାନ୍ତେ ଦେବେ ସୁଖେ ପଥେ (୧)
 ଧର ଚଳେ ସୁଖେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 ଦୋଷାବତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 ଅଧିକେ ତାହାର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ତା ଚଳେ ।
 ଦୋଷ ଦେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ତାହା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ (୨)
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ (୩) ସଦା, ସଦା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 ଦୋଷାବତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦୋଷାବତ (୪) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦୋଷାବତ ସୁଦ୍ଧା ଦୋଷାବତ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦୋଷାବତ ସୁଦ୍ଧା ଦୋଷାବତ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦୋଷାବତ ସୁଦ୍ଧା ଦୋଷାବତ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦୋଷାବତ ସୁଦ୍ଧା ଦୋଷାବତ ।

(୧) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ । (୨) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ।

(୩) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ । (୪) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ।

(୫) ଏକତାହାସି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ।

(S. 18-19) 1880-1881

ମିତେ ଏହା ଜାଣେ, ଏହି ଦିନେ ତାହା ମାଳ ।
 ଶୁଣେ ଦୂର ଉଠି ତହିଁ ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟେ
 ମିଳିତ ସଦଳେ ଯାହି ଶୁଣୁ ସାମୁଦ୍ରିକେ;
 ଜଳମ, ଜୀବନ, ଅଶା ଭଳିବେ ମୋହର
 ଏବେ ଦିନେ ଭବିଷ୍ୟତ ଶାନ୍ତିର ଶୂନ୍ୟ
 ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୁ ହିଁ ହୁଏ, ଯଦ୍ୟା ଅଶାନ୍ତିର ।
 ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୁ ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି
 ସୁଧାଧନକର ଦେବେ, ଶୋଭେ ସେ ସେବକ
 ମହେବ, ବସେବ ଗୁଣ୍ଡ-ସ୍ୱାଦ-ପଦ୍ମ ।
 ଯାହା ଆଉ ସେ ବୁଝିବ ପ୍ରତିକର ନାମ,
 ମାତ୍ର ମୁଁ ଅଛି ଅସ୍ୟା "ମହେବ-ଅଶ୍ରମ" । (୧)
 ବେଳା ଯାହି, ମୁଁ ଦେଲି ଅଶାରେ ପ୍ରତିକର,
 ସେ ଅଶ୍ରମରେ ପର୍ବେ ଲଭିବି ଅଶ୍ରୁ ।

(୧) ମହେବରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଶହରୁ ମଧ୍ୟ ଶା ସ୍ୱାଧୀନତାଦିନେ ଶାନ୍ତି-
 ଦିନେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ପଞ୍ଚମ ସର୍ଗ ।

ରଜନଶୂଢ଼ିଣୀ ଭୃଷ୍ଟା ସର୍ପିଣୀ ଦାସନେ
 ଶୁଭ ଧର ପଦେବନ, ବସନ୍ତେକା-ରବି
 ତର୍ପିତବେ ତାରୁ ଅସି ହୁଅଇ ତା ଦେହେ
 ସ୍ନାତନ-ସ୍ନାତନିତ୍ର ସୁଶ୍ରୀ ଶରଣ ।
 ଭୃଷ୍ଟ ଶରଣେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ, ତୁଷାର ଶୃଙ୍ଖଳିତେ
 ଭୃଷ୍ଟାଏ ଶରୀ, ନାଶେ ସଦାଏ ଶରଣ ।
 ଅତୋ, ତ ଅନନ୍ତ ଦୁଃଖ, ଶୋଭ-ଶାନ୍ତତା
 ସୁଖାଳ ଶାନ୍ତାଳ ରହୁଛି ତ ସୁଖ,
 କରୁଛି ସୈବତ ସିନ୍ଧୁ ଅଗ୍ନେ, ତହିଁ ପରେ
 ତତ୍ତ୍ୱାଳତରୁ ମନ ଭରିଲ ସାଗର ।
 ମହାଦୁଃଖ ଦେହାତୁ ଭୃଷ୍ଟାଳ ମନ,
 ମହା ଦାହିଁ ନ ପାରିବୁନ ଦୁଇ ଚକ୍ର
 ଅସିଲ ଦେହରେ ଯେଉଁ ଚକ୍ର ଭାଙ୍ଗିଲୁ,
 କଥା ଯୋଗା ଶରୀ ଭୃଷ୍ଟାଳ ପିନ୍ଧିବୁ
 ତାହାହେ ଶୁଭାଳେ ଶୋଭ ପଦେ ଦାସନେ ।
 ଅନନ୍ତ ସୁଦାସନେ ଶୃଙ୍ଖଳି ଏବେ ମନ,